

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenoma nedelje in praznike.

Imenitni do 9 petiti vrst 1 D, od 10—15 petiti vrst 1 D 50 p, večji inserati petiti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petiti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisano in zadoščno frankovano.

Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1.25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu
		v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	
6	60—	72—	108—	
3	30—	36—	54—	
1	10—	12—	18—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dr. Leonid Pitamic, vseučiliški profesor.

NAŠA SEVERNA MEJA.

..... Dotakniti se hočem nekega upravnega vprašanja, ki se tiče ne samo čisto obmejnih krajev, temveč slovenske Štajerske sploh ter onega malega dela Koroške (Mežiške doline in dravogradsko okolice), ki je nam pripadla Vprašanje, o katerem se je že toliko debatiralo in pisalo, se glasi: »Ali je umestno ustanoviti za navedene kraje (in tudi za Prekmurje) posebno od Kranjske ločeno, z večjo ali manjšo avtonomijo obdajeno administrativno celoto ali ne?»

Izrešenih je bilo mnogo argumentov pro in contra, pozabljen ali vsaj nezadostno poudarjen pa je bil en razlog, ki se mi zdi tako odločilen, da stopijo vsi drugi argumenti upravnega in gospodarskega značaja v ozadje. Predpostavka, ki nam dovoljuje šele razmotriti o nadaljnji upravni ureditvi teh krajev, je namreč ta, da ostanejo ti kraji sigurno pri nas, t. j. v okviru naše države. Po mojem mnenju obstoja resna nevarnost, da en del teh krajev izgubimo, ako niso tesno zvezani z upravo ostale Slovenije. Razlog za to je vpliv nemštva v naših severnih krajih v zvezi z internacionalnim položajem.

Nastopna izvajanja nikakor niso naperjena proti nemškemu narodu, kateremu, kolikor živi v naši državi, iskreno želimo, da bi se v njej počutil zadovoljnega, in še manj proti pravi nemški kulturi, ki sem jo sam užival in ki jo visoko cenim.

Te vrste nam bodo le opomni našim politikom, da ne pozabijo iz strankarske strasti na naše narodne interese. Boj med našimi strankami je večkrat res tragikomedija z nepričakovanimi tragičnimi izidom za naš narod, in — vsaj od naše strani — nepričakovanim zadovoljivim izidom za Nemce, ali bolje rečeno za odpadnike našega naroda, takozvane nemškutarje. Kako in zakaj je nemštvo prodiralo v teh naših severnih krajih, kako je v njihove vrste pristopilo, zlasti v preteklem petdesetletju, veliko število pristnih Slovencev, o tem nočem tu govoriti, ker je to že dobro povedal g. Božidar Borbo (v članku »Likvidacija jednega stanja«, »Nova Evropa«, knjiga VIII., br. 3., od 21. januarja 1923). Ni mi tudi treba dokazovati, da je pomen in položaj Nemcev v navedenih krajih popolnoma drugačen kakor v ostalih delih naše države, na pr. v Banatu.

Po težkem političnem in diplomatskem boju smo dobili slovenske in nekatere sedaj mešane kraje na Štajerskem. Te mešane kraje in z njimi še marsikaj drugega pa utegnemo zgubiti,

če ne znamo tam vsaj ohraniti slovenstva. Gospodarsko so Nemci močnejši kakor mi in že sedaj se opaža, da sicer oprežno, toda sigurno napredujejo; marsikatera slovenska firma je le krinka, pod katero se skriva ne samo nemški kapital, temveč tudi nemški strotniki. Kaj pomeni gospodarska odvisnost v narodnem oziru, je znano. K temu prihaja še smoteno delovanje nemških društev, tudi takih, ki niso v naši državi; dalje pa za nas zelo žalostno dejstvo, da je ravno na mejah slovenski življenjski le malo odporen, čemur je menda glavni vzrok — alkoholizem, ki podpira z moralno propadlostjo tudi rene-gatstvo. Skratka, kdor zna gledati, mora videti, da je prodiranje nemštva sicer po likvidaciji svetovne vojne brz-dano in omiljeno, da pa nikakor ni ustavljeno. Čula so se že mnenja, naj to prodiranje s silo ustavimo in naj slovenski življenjski silo uvedemo tam, kjer je slab ali kjer omahuje. Nisem prijatelj nasilja, tudi v tem primeru ne. Že zaradi tega, ker sem globoko prepričan, da se to preje ali sleje maščuje. Pravičnost bodi naše geslo povsod, tudi napram Nemcem, ne glede na njih postopanje napram nam v preteklih časih.

Toda mi nehamo biti pravični napram svojem lastnemu narodu, ako rene-gatstvo umetno krepimo. In to se godi: seveda ne namenoma, temveč v neverjetni zaslepljenosti, izvirajoči iz bojne strasti med slovenskimi strankami. O političnem paktiranju z Nemci in o tem, da se nim pri taki priliki ponujajo razne koncesije, nočem govoriti. Omejiti se hočem le na to čudovito dejstvo, da so se ustvarili zakoni, ki pomagajo Nemcem celo do večje veljave, kakor jim numerično gre. Seveda se niso nikoli nadejali take izredne naklonjenosti, sprejemajo pa hvaležno ta darila. Imam predvsem v mislih sedaj veljavni famozni občinski volilni red, ki »podari« ne samo v Ljubljani, temveč v vseh občinah z 10.000 ali več prebivalci polovico za enega zmanjšane števila vseh odbornikov že vnaprej oni strani, ki je relativno najmočnejša; toda s tem še ni izrpana radodarnost zakonodajalca: poleg tega »anticipata« pride ta stranka še enkrat v poštev pri porcionalni razdelitvi ostalih mandatov. Tako, da mora relativno najmočnejša stranka dobiti ne le absolutno, temveč kvalificirano večino mandatov (Vide Ljubljana!). V Mariboru in Ptuj bo to v prid — Nemcem, ako so oni spretni in mi razcepjeni. Oni pa so navadno spretni in mi smo navadno razcepjeni. V našem narodnem interesu je, da se ta zakon čimprej spremeni; spremeniti se mora se-

veda za vso Slovenijo in ne samo za narodno mešane kraje.

Sem spada dalje kreiranje posebne oblasti na Štajerskem s sedežem v Mariboru. Uverjen sem, da bo to, ako ne takoj pa pozneje v prilog Nemcem (pravzaprav nemškutarjem), zlasti ako je ta »oblast« združena s samoupravo, kakor je to predvideno v zakonu. V takozvani oblasti skupščini bodo tvorili Nemci že v začetku znatno manjšino, tako da se bo moral »veliki župan« in tudi drugi upravni organi na nje zelo ozirati. Ugovor, da bodo Nemci zastopani tudi v enaki skupščini za vso Slovenijo, ne drži, ker bodo tu v veliko neznatnejši manjšini in sploh popolnoma v drugem miljeju. Ugovor, da imajo te samoupravne skupščine samo gospodarske zadeve reševati, tudi ne drži; kajti ravno potom gospodarske politike se lahko uveljavijo narodopolitične težnje; in ta pot je tem nevarnejša, ker se skriva politika pod »gospodarskimi interesi«.

Če pa bodo Nemci vsled te naše čudne zakonodaje prišli enkrat do večje politične moči, potem bo nemogoče potisniti jih zopet nazaj in »nemškutarstvo« bo na novo vzcvetelo. Ne smemo pozabiti, da je ravno na Štajerskem naš sosed mogočnejši nemški narod, ki šteje okoli 80 milijonov duš, da vodi Nemci točen račun o svojih manjšinah v drugih državah, da jih gmotno in s kulturnimi sredstvi podpirajo, da smo mi po mirovnih pogodbah zavezani štiti narodno manjšino in da bomo pri-morani jim temveč ugoditi, čim več se jačijo; ne smemo tudi pozabiti, da smo na mirovni konferenci v Parizu mogli le z največjim naporom in v zadnjem trenutku preprečiti plebiscit na Štajerskem in da ne bodo Nemci pozabili na to deželo, ako pride kdaj do revizije političnega stanja v Evropi. Ni treba misliti ravno na vojno. Omenjam le čl. 19. pogodbe o Društvu narodov: »Skupščina Društva narodov sme povabiti svoje člane, da na novo prouče pogodbe, ki so postale neizvedljive, kakor tudi internacionalne položaje, ki bi utegnili ogroziti svetovni mir.« Avstrija je že udeležena v tem društvu; v do-glednem času se bo morala tudi Nemčija sprejeti vanj. Ali se ne bo mogoče ena teh držav ali kak drug naš prijatelj spomnil teh določil pri ugodni priliki? Čim več ugodnega statističnega materiala bo imel, tem večji bo njegov uspeh.

Iz vsega tega sledi, da je edina prava politika tudi na naši severni meji pravična doslednost in dosledna pravičnost, najslabša politika pa nasilje na eni strani in umetno favoriziranje narodnega odpadništva na drugi strani. Če je po Vidovdanski ustavi ustanovitev dveh oblasti v Sloveniji nezgodna, se bo morala pač ustava spremeniti. In če

se — mogoče s pravico — trdi, da sta se Ljubljana in Beograd premalo brigala za prej omenjene kraje, se da pomagati vsaj na polju politične uprave tako, da se ustanovi v Mariboru ali v Celju ekspozitura pokrajinske politične oblasti v Ljubljani z obligatornimi uradnimi dnevi ljubljanskega pokrajinskega šefa v Mariboru.

Samo iz upravnih tehničnih ozirov bi se mogoče dala zagovarjati ustvaritev dveh provincij ali oblasti v Sloveniji. Iz navedenih zunanje-političnih ozi-

rov pa se mi zdi neobhodno potrebno, da ostane slovenska pokrajina nedeljena z enim glavnim mestom, naj si bo to Ljubljana ali Maribor ali kak drug kraj; iz tradicionalnih in še drugih razlogov prihaja pač samo Ljubljana praktično v poštev. Kaj nam namreč pomaga najlepše zamišljena »razdelitev« oblasti, če ravno z njo pridemo v nevarnost, da zgubimo to zemljo, katero hočemo tako lepo opravljati!

»Nova Evropa«.

Dr. Fran Bončina.

Administrativna in tehnična reorganizacija južne železnice v smislu sanžermenske in trianonske mirovne pogodbe.

Vprašanje južne železnice je za ekonomsko življenje naše države sploh, posebno pa še za nje slovenski del velike važnosti. Razumljivo je, da se naša javnost zanima, kako bo rešeno to vprašanje.

Ker sem imel priliko sodelovati pri pregovorih o soluciji južnoželezniškega problema, smatram za svojo dolžnost, da poskusim po svojih skromnih močeh vse to v glavnih obrisih pojasniti, kolikor je to v časopisnem dnevniku mogoče.

Evidentno je, da je politični polom Avstro-Ogrske bistveno vplival tudi na južno železnico. Do tedaj je tekla po gospodarsko enotnem ozemlju, nekako isti ekonomski interesi so bili merodajni za njeno upravljanje in za uporabljanje njenih prog. Kot ena glavnih žil gospodarskega življenja, posebno za avstrijski del bivše monarhije, je imela južna železnica razne privilegije.

Novo nastala politična situacija koncem leta 1918 je izvanredni položaj južne železnice temeljito omajala. Poleg nastalih političnih in carinskih mej je neugodno vplivalo tudi dejstvo, da je postala pod novimi razmerami enotnost uprave ogrožena.

Vsled svoje, reči smemo, privilegirane lege pa južna železnica tudi pod novimi gospodarski ni izgubila na svoji ekonomski vrednosti, kar so države-naslednice bivše monarhije tudi takoj uvidele. Ni slučaj, da vsebujejo mirovne pogodbe takorekoč specijelne določbe za južno železnico. Člen 320 sanžermenske oziroma člen 304 trianonske mirovne pogodbe je predvsem prirojen z ozirom na razmere južne železnice. Ako pogledaš na zemljevid, vidiš, da ta železnica to tudi zasluži. Preko njenih prog vodi danes pot iz Srednje Evrope k najbližjemu morju in obratno.

Kolikor mi je znano, se je vprašanje južne železnice na mirovni konferenci leta 1919, v Parizu temeljito pretresalo. Zadeva je toliko komplicirana,

da je mogla mirovna konferenca vsed pomanjkanja časa začrtati samo smer-nice-vodnice, po katerih naj se zainteresirani ravnaajo pri definitivnem in podrobnem reševanju problema.

V boljše razumevanje hočem doslovno (seveda le v prevodu) navesti vsebino imenovanih dveh členov mirov-nih pogodb:

»Da se zagotovi redni obrat na pri-vatnih železnica, bivše monarhije, ka-tere bodo po določilih te mirovne pogodbe tekale po ozemlju več držav, se bo administrativna in tehnična organi-zacija teh železniških mrež uredila za vsako mrežo potom pogodbe, ki jo skle-ne družba-koncesionarja z interesira-nimi državami.

Spori, pri katerih ni mogoče spora-zum, in tu je razumeti tudi vsa vprašanja o tolmačenju dogovorov, o po-državljenju železniških mrež, bodo predloženi razsodnikom, ki jih bo ime-novalo Društvo Narodov.

Za družbo avstrijskih južnih želez-nic imajo pravico zahtevati navedeno razsodišče i upravni svet te družbe ka-kor tudi komite, ki reprezentira ime-jitelje družbenih obveznic.

Razumljivo je, da se interesi druž-be in komiteja na eni strani in držav na drugi strani ne morejo kriti. Istotako je naravno, da tudi interesi več držav pri tako važni ekonomski železniški mreži ne morejo biti identični. Zato se ni ču-diti, da predstavlja gornja formulacija členov mirovnih pogodb kompromis.

Nesporno je, da je rešitev vpraša-nja južne železnice del mirovnih pogodb. Ni jih malo pri nas, ki bi to hoteli zanikati. Države, ki so podpisale mirovne pogodbe, so morale volens nolens pre-govarjati o problemu te železnice.

Mirovna konferenca je zamislila, da naj poskušajo zainteresiranci najprej sami rešiti problem južne železnice in sicer potom sporazuma. V slučaju, da se sporazum ne posreči, naj razvzloja-jo vozni razsodniki.

A. E. W. Mason:

65

KLIC NA POMOČ.

»Roman.«

»Čujte,« je dejal Hanaud. »Na kanapéju sta ležali dve blazini. Obedve sta imeli vtise, a vsaka drugačnega. Pri vzglavju je bil vtis pravilnega telesa — morda obraza, ali pa tudi ne. Poleg tega je bila mala lisa sveže krvi. Druga blazina je imela dva vtisa drugega pol drugega in med obema se je dvigala mala guba. Ta dva vtisa sta bila mnogo bolj različna. Premeril sem razdaljo med obema blazinama in našel sem sledeče: Vzemimo, kar je bilo seveda dvomljivo, da ni nihče premaknil teh blazin od tistega trenutka; potem je deklet visokosti gos-podične Celije ležalo stegnjeno na zofi, imelo obraz na prvi blazini, noge pa na drugi. Vtisi na drugi blazini in guba med njimi so bili ravno taki, kakor če bi jih bilo napravilo par črev-ljev, ki jih je ležeča oseba tiščala tesno skupaj. Toda to ni bila naravna lega in poleg tega je bil vtis obraza zelo globok. Vzemimo, da je bilo moje domnevanje pravo, potem je morala ženska ležati samo zato na ta način, ker se ni mogla ganiti, ker so jo vrgli na zofi, skratka, ker je imela na hrbtu zvezane roke in tudi zve-

zane noge. Sledite tej misli, dragi moj. Če sem uganil pravo, — tedaj ta ženska ni mogla biti Helena Vauquier, kajti o tem nam ni ničesar povedala. In vzroka pa ni imela, da bi nam bila to zamolčala. Na vsak način je to morala biti gospodična Celija. Razen tega je bila v eni bla-zini zarez, na drugi pa madež, katerih pri tem nilesem upošteval. Tudi mi je še preostajala uganka vtisov na zemlji pred steklenimi vrati. Če je ležala gospodična Celija zvezana na zofi, kako je prišla do tega, da je tekla prosta iz hiše ven? To je bilo vprašanje — vprašanje, na ka-tero je bilo težko odgovoriti.

»Da,« je dejal Mr. Ricardo.

»Da, bilo je pa še več drugih vprašanj. Vzemimo, da je bila gospodična Celija slednjic le žrtev in ne soudeleženka, vzemimo, da so jo zvezano vrgli na zofi in da je nekdo napravil z njenimi črevlji vtise v zemljo in da so jo nato odpeljali, tako da bi bilo jasno, da je bila ude-ležena pri zločinu, — v tem slučaju bi lahko razumeli, zakaj so sledove drugih stopinj izbri-sali, njene pa pustili. Sum, da je kriva, bi bil za-del njo. Tu je bil dokaz, da je hitro tekla iz so-be in skočila v avto popolnoma iz lastne volje. Nadalje pa, če je bila ta teorija prava, potem je bila Helena Vauquier udeležena pri umoru in ne gospodična Celija.

»Sledim vam.«

»Nato sem pa našel važen dokaz, ki se je tikal tuje ženske, katere je prišla v hišo: po-bral sem dolge rdeče las; to je bila zelo važna stvar in mislil sem, da je najbolje, če to zamol-čim. Bil ni las gospodične Celije, ki ima svetle lase, niti Helene, ki ima črne, niti gospe Dau-vray, katere lasje so rjavi, še manj pa postrež-kinje, ki je siva. Na vsak način je bil torej to gostov las. Dobro, šli smo naprej po stopnjicah v sobo gospodične Celije.

»Da,« je rekel Ricardo živahno. »Sedaj pride zadeva z lončkom cold-kreme.«

»V tej sobi smo zvedeli, da je bila Helena Vauquier že v njej. Res je sicer, kakor je pravil policijski komisar, da je bil ves čas prisoten in da je pazil nanjo. Toda sklonil se je skozi okno, ko nas je videl prihajati, in je moral za par trenutkov Heleni obrniti hrbet. Sedaj sem bil že popolnoma na jasnem, kar se tiče nje, do-čim sem najprej mislil, da je nedolžna. Toda ali ona ali gospodična Celija je morala biti so-udeleženka pri zločinu, morda celo obe. Ena naj-manj — to je bilo gotovo. Tedaj sem vprašal, katerih omar se je bila dotaknila, ko je gledal komisar skozi okno. Kajti če je imela le eno željo, priti v to sobo, jo je bila gotovo izpolnila, ko ji je komisar obrnil hrbet. Pokazal mi je

omaro; vzel sem obleko iz nje, ker sem mislil, da je vanjo nekaj skrla. Toda nič ni padlo ven. Na levi strani sem pa videl par čisto svežih mastnih vtisov, ki so jih napravili prsti, in ti vtisi so bili zelo različni. Začel sem samega sebe spraševati, kako je to mogoče, da je imela He-lena Vauquier mast na prstih, ko ji je vendar prav usmiljenka pomagala, ko se je oblačila. Nato sem si ogledal omaro, ki jo je prvo pre-gledala. Tu pa ni bilo mastnih vtisov na oble-kah, ki jih je pregledala pred komisarjem, predno se je bil ta sklonil skozi okno. Iz tega je sledilo, da se je v času onih par trenutkov, ko je gledal na nas skozi okno, dotaknila masti. Pogledal sem po sobi okoli in na toaletni mizici poleg omare je bil lonček cold-kreme. To je bila mast, katere se je dotaknila Helena Vau-quier. In čemu? Pač samo za to, prvič da je ne-kaj malega skrla v njem, drugič, nekaj takega, kar je hotela skriti v sobi gospodične Celije in tretjič, česar ni imela priložnosti prej skriti. Premislite te tri točke in povejte mi, kaj je bila ta mala stvar.

Mr. Ricardo je prikimal.

»Sedaj vem,« je dejal. »Povedali ste mi, To so bili uhani gospodične Celije. Toda prej ne bi bil prišel na to.«

Kdo so interesi?

Na eni strani sledeče države: Avstrija, Ogrska, Italija, svobodna država Reka in naša kraljevina, na drugi strani pa družba južne železnice in imetelji njenih obveznic. Družba južne železnice je morala namreč v teku svojega obstoja od leta 1858 dalje najeti iz raznih razlogov več posojil. Posojila je mogla dobiti le v formi, da je izdala obveznice, za katere je poleg družbe in dovoljene

hipoteke prevzela gotove garancije tudi država.

Da naša javnost bolje upoizna aktuelni problem južne železnice, smatram za potrebno, da pred vsem v velikih obsevih predložim finančni položaj imenovane železniške družbe.

Kapital družbe sestoji iz treh vrst:

1. Delniški kapital,
2. Obligacijski kapital in
3. Anuitetni kapital.

PREOKRET V PARLAMENTARNI KRIZI.

BASIC DEFINITIVNO VRNIL MANDAT. — DOLGOTRAJNA AVDIJENCA SVETOZARJA PRIBIČEVIČA. — NAPETOST V PARLAMENTU.

— Beograd, 25. aprila. (Izv.) Danes je deseti dan parlamentarne krize. V bistvu se kriza ni premaknila od svoje prvotne točke. Obstojalo še vedno med demokrati in radikali v vprašanju sestave koalicijske vlade načelna in diametralno si nasprotujoča mnenja, ki zaenkrat zelo ovirajo popolni sporazum med obema strankama in ki jih ni tako lahko izgladiti, ker demokratje vstrajajo pri svojem načelnem sklepu, da bo koalicijska vlada ob enem poslovna in volitvena. Demokratje zahtevajo kratkoročno vlado, ki bi imela izvesti v parlamentu najnujnejše zakone t. i. pravniki, invalidski in agrarni zakon, na kar bi se takoj razpisale nove volitve. Demokratje ne zahtevajo pri tem spremembe sedanjega volilnega reda. Radikali na drugi strani pa zahtevajo, da naj bo sedanja skupščina v smislu ustavnih določil dolgotrajna t. i. da naj bo nje funkcija štiri leta.

V parlamentarnih in političnih krogih so večerj z veliko napetostjo in pazljivostjo spremljali razvoj političnih dogodkov. Tekom dopoldneva in popoldneva so se dogodki mirno razvijali. Bili so oficijelni in neoficijelni sestanki, ki niso mnogo prispevali za nadaljni razvoj krize, toda zvečer so se naenkrat pojavili važni momenti, ki so bili odločilni v preokretu parlamentarne krize. Definitivna vrnitev mandata od strani g. Pašića, sprejem te vrnitve od strani kralja, dolgotrajna avdienca Svetozarja Pribičevića, vsa ta dejstva so na razpoloženo v parlamentu odločilno vplivala in danes pričakujemo, da se krona odloči poveriti mandat za sestavo ustavotvorne koalicijske vlade g. Ljubi Davidoviću.

G. Pašić je večerj dopoldne imel daljša posvetovanja z Ljubo Jovanovićem in dr. Ninčevićem, pozneje pa daljša konferenca z vsemi vodilnimi ministri in prvaki radikalne stranke.

Demokratski poslanski klub je večerjše dogodke opazoval z največjim interesom. Dopoldne ob 9. je bila plenarna seja, ki je trajala pol drugo uro. G. Ljubo Davidović je poročal o svoji predsončni konferenci na dvoru. Razvila se je daljša debata o parlamentarnem položaju, o notranjopolitičnih razmerah in o nadaljnjem postopanju stranke. Demokratski klub je še enkrat odobril prejšnji sklep glede obnove koalicijske z radikalni, ki je potrebna v narodnem in državnem interesu, demokratska stranka pa obenem nikakor ne more odstopiti od zahteve glede volitvene vlade. Demokratski klub zahteva volitve z državopolitičnega vidika, ker demokratje žele, da nove volitve popolnoma razbistrje notranjopolitične konflikte, da nove volitve ustvarijo jasno sliko o dejanskih priklakah.

Teh volitev pa ne more in ne sme izvesti homogena vlada, marveč vlada, sestojela iz vseh parlamentarnih skupin, katerih program temelji na vidovodanski ustavi. Demokratski klub radi tega zahteva, da naj sedanji parlament sprejme le tri najvažnejše zakone in da se takoj preide k volitvam. Radikali na

drugi strani to zahtevo še vedno odklanjajo.

Po daljših posvetovanjih z Ljubo Jovanovićem in dr. Ninčevićem je g. Pašić okoli 12.30 odšel na dvor ter je kralju poročal o poteku krize in o razpoloženju v radikalnem klubu glede možnosti za nadaljevanje pogajanj v svrhu obnove koalicijske vlade. Po tej avdienci je g. Pašić pozval za 16. uro g. Davidovića na sestanek v ministrskem predstestvu. Na tem sestanku je g. Davidović g. Pašiću še enkrat pojasnil načelno stališče demokratskega kluba, da demokratje stopajo v koalicijsko pod pogojem, da se volitve izvedejo čimprej s pomočjo koalicijske vlade. Po končanih posvetovanjih je Pašić sklical konferenco radikalnih ministrov, ki je trajala od 18. do 19.30.

Med tem časom je g. Davidović poročal svojemu klubu in ob 18. je bil minister n. r. Svetozar Pribičević pozvan v avdienco, ki je trajala skoro štiri ure.

Ob 17.30 je g. Pašić kralju vrnil mandat za sestavo koalicijske vlade. Kralj je vrnitev vzel na znanje.

V razgovoru z uglednim članom vlade je Vaš dopisnik dobil vtis, da se je od strani radikalne stranke storilo vse, da so se storili zadnji napori v svrhu obnove koalicijske z demokratji. Po njegovu izjavi je parlamentarna situacija zelo težka in težko pride do kakšne mogoče rešitve v vprašanju koalicijske z demokratji, ker je Pašić za to, da bi parlament v svoji štiriletni zakonodajni dobi izvedel popolno konsolidacijo države.

Zagreb, 25. aprila. (Izv.) Današnje »Novosti« objavljajo o parlamentarni situaciji iz Beograda tole poročilo: Vaš dopisnik je v položaju javiti o razvoju krize senzacionalne vesti o zelo važnih dogodkih, ki so se razvijali od 18. zvečer dalje. Minister n. r. Svetozar Pribičević je bil ob 18. sprejet v avdienci, katerega je trajala tako dolgo, da ga je kralj ob 21. povabil na večerjo. Istočasno ob 19.15 je bil sprejet v avdienci g. Pašić, ki je vrnil mandat. Kralj je vrnitev sprejel, ko je Pašić izjavil, da ne more izvršiti dane naloge. Pašić, kakor je bilo pričakovati, ni tožil na to mandata za sestavo homogene radikalne vlade, radi tega je verjetno in ni povsem izključeno, da kralj poveri sestavo vlade Ljubi Davidoviću.

Ob 21. je kralj pozval k sebi radikalne prvake, med drugimi Ljubo Jovanovića, Veljo Vukičevića, dr. Laza Markovića, Velizarja Jankovića, Miletića in Marko Trifkovića. Z njimi je kralj konfiriral od 21. pa do 24.30.

— Zagreb, 25. aprila. (Izv.) V demokratskem tisku je danes razširjena vest, da je bil Pašić po končani avdienci s kraljem zelo deprimiran. Razširjena je tudi vest iz njegove okolice, da se namerava umakniti iz političnega življenja. Pašić se je prepričal, da je kralj pripravljen za vsako eventualnost ter hoče z vso odločnostjo poseči v nadaljni razplet krize. Kralj ima popolnoma izdelan načrt.

Radikali prekinili vse stike z Radićem.

ZNACILNI CLANKI »SAMOUPRAVE« O POGAJANJH Z RADICEM. — KOROŠEVA VLOGA.

— Beograd, 25. aprila. (Izv.) Glavni organ radikalne stranke »Samouprava« je začela že večerj pod naslovom »Ustavno vprašanje in rešitev parlamentarne krize« priobčevati kronološko vse važne politične dogodke, ki so se odigrali po končanih volitvah od 18. marca dalje z ozirom na pogajanja radikalne stranke z Radićem. Današnji članek je zelo značilen, ker glavni organ kategorično in v oficijelni obliki ugotavlja, da radikalna stranka ne bo nadaljevala pogajanj z Radićem in da je z njim prekinila vse stike. Danes »Samouprava« našteva v celoti vse razgovore, ki so se vršili 12. in 13. t. m. v Zagrebu z Radićem. Članek ugotavlja, da sta radikalna odposlanca imela nalogo razgovarjati le z Radićem, ne pa z ostalimi zastopniki revizionističnega bloka. Radikalna odposlanca sta imela nalogo, da iz razgovorov dobijo sliko, na kateri podlaga bi bil mogoč sporazum z Radićem. Radić glede revizijske ustave ni stavil konkretnih predlogov, marveč je določil le gotove točke v administrativnem smislu, na podlagi katerih je bilo omogočeno zblizanje oz. bi bil ustvarjen sporazum med radikalci in Hrvatsko seljačko republi-

kansko stranko. G. Gjuričić in dr. Janjić sta se 14. t. m. vrnila v Beograd ter poročala radikalnemu klubu o uspehih. Iz teh poročil, tako ugotavlja »Samouprava«, je bilo videti, da ni bila dosežena glavna naloga, kakor je bilo želeto. Med tem je g. Radić na svojem shodu v nedeljo 15. t. m. ustvaril situacijo, ki povzroča skrb vsemu prijatelju miru in reda v državi in ki ustvarja nenormalni razvoj naših političnih priklakah. »Samouprava« zaključuje »Samouprava«, da je po teh dogodkih presekani vsaki poskus zveze med g. Stjepanom Radićem in narodno radikalno stranko Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Beograd, 25. aprila. Po svojem prihodu iz Zagreba je začel dr. Korošec vporabljal vsa politična in parlamentarna sredstva, vse trike, da bi prepričal sestavo koalicijske vlade. Dr. Korošec gre za to, da pride njegova stranka v Beogradu na odločilno mesta in zato dr. Korošec izjavlja radikalnim poslancem, da bi klerikalci podprali homogeno vlado. Za nedeljo 29. t. m. je določen ponovni sestanek revizionističnega bloka v Zagrebu, kjer se ima določiti nadaljna parlamentarna taktika.

Telefonska in brzojavna poročila

Nastop Češkoslovaške proti Madžarski.

IZGON MADŽARSKIH DRŽAVLJANOV IZ ČEŠKOSLOVAŠKE.

— Praha, 24. aprila. (Izv.) Kakor javljajo listi, je češkoslovaška vlada sklenila za slučaj, da bi dosedanje represalije proti Madžarski imele zaželenega uspeha, uporabiti še nadaljna ostrijša sredstva. Danes je bilo iz Slovaške izgnanih 60 oseb, med drugimi več magnatov in bogatih madžarskih državljanov. Dobili so ukaz, da morajo nemudoma zapustiti Slovaško.

— Budimpešta, 24. aprila. (Izv.) Grof Appony je na današnji seji narodne skupščine vložil nujno interpelacijo radi madžarsko-češkoslovaških incidentov in represalij, ki jih je Češkoslovaška naperila proti madžarskim državljanom.

— Budimpešta, 24. aprila. (Izv.) Madžarska vlada je večerj popoldne protestirala pri zastopnikih alijanih držav radi izгона madžarskih državljanov iz Češkoslovaške in represalij češkoslovaške vlade ter je naročila svojim inozemskim zastopnikom, da pri državah — članicah društva narodov, vloži odločen protest.

Češkoslovaški poslanik je večerj izjavil, da ostanejo odredbe češkoslovaške vlade toliko časa v veljavi, dokler ne da madžarska vlada zahtevanega zadoščenja radi oboroženih vpadov madžarskih čet na češkoslovaško ozemlje. Potniški urad poslaništva je ukinil izdajanje potniških vizov potnikom, ki potujejo v Češkoslovaško ali skozi Češkoslovaško.

Državne železnice objavljajo ponovno, da ne izdajajo voznih listkov za Češkoslovaško.

Represalije Češkoslovaške proti Madžarski so v Budimpešti povzročile posebno senzacijo in v vladnih krogih konsterniranost, ker so sledile ravno v času, ko bi Češkoslovaška vlada imela dobiti predlog madžarske vlade, da se obmejni incidenti preiščejo po mešani madžarsko-češkoslovaški ali pa tudi internacionalni komisiji. Madžari naglašajo, da se incidenti po večini vrše na madžarskih tleh in prete, da store diplomatske korake, ako češkoslovaška vlada vlada ne bo hotela mirnim potom zadeve rešiti.

— Bratislava, 24. aprila. (Izv.) V nedeljo dopoldne sta priplula v Bratislavo dva

parnika, prvi madžarski, drugi pa avstrijski. Na prvem je bilo 30 madžarskih državljanov, na drugem pa 17, ki so hoteli v Bratislavi izstopiti. Radi obmejnih represalij pa jim dostop na češka tla ni bil dovoljen. Prepovedan je dostop na Češkoslovaško tudi onim madžarskim državljanom, ki prihajajo z vlakom preko Parkana. Na ta način hoče češkoslovaška vlada reagirati na zločine madžarskih obmejnih čet. Vse obmejne postaje so obveščene, da je meja zaprta in da noben madžarski državljan ne sme stopiti na češkoslovaško zemljo. Dalje namerava vlada izgnati vse Madžare, ki so v zadnjem času nezakonitim potom prihajali na Slovaško. Med njimi je baje mnogo takih, ki so se ne glede na strogo prepoved udeleževali političnega življenja in delovali proti varnosti države.

ZA ZAŠČITO ČEŠKEGA NARODA.

— Praha, 24. aprila. (Izv.) Češke narodne dame so priredile v ponedeljek v Pragi javen shod, da opozore vlado na nevarnost, ki preti državi od strani Madžarske in na nujno potrebo podpirati obmejno stražo, ki se nahaja stalno v nevarnem položaju. Po navdušenih patrijotičnih govornih javnih delavcev je bila sprejeta resolucija, ki ugotavlja v prvi vrsti žalostno dejstvo, da se večina češkega naroda ne zaveda nevarnosti, ki izvira iz nezadostne oskrbe in zaščite obmejnih čet in njihovih rodbin, zlasti otrok. Napočno je naziranje, da mora skrbeti za te čete samo vlada. To je mogoče samo v okviru državnega budžeta in na temelju tozadevnih zakonov. Ker pa je nedostatek v proračunu in so vrzeli v zakonih, ne morejo vladni organi z uspehom posredovati, čeprav bi hoteli. Zato so navzoči zahtevali: 1.) da se vsi merodajni faktori, poslanci in vlada, pobrigajo, da bo temu nevarnostnemu stanju storjen konec in da ne bodo štedili tam, kjer so ogroženi življenjski interesi države; 2.) ker je potrebna izdatna in takojšnja pomoč, pozivamo vse, ki jim je kaj ležeče na nevarnosti države in naroda, da se udeležijo pomože akcije v narodnih obrambnih društvih, v osrednji šolski matrici in drugih javnih korporacijah, da na ta način doželo, da skrb za zaščito države in obmejne straže, za njihove šole in deco ni samo delo posamičnih organizacij, marveč je želja in dolžnost celokupnega naroda.

LAUSANNSKA KONFERENCA.

RAZPRAVA O MIROVNI POGODBI.

— Lausanne, 24. aprila. (Izv.) Pod predsedstvom sira Horace Rumbolda je bila danes prva redna seja prve komisije za stilizacijo in redakcijo mirovne pogodbe. Komisija je točko za točko razpravljala posamezne člene mirovne pogodbe. Kot prva točka je prišel v razpravo člen II, ki določa reko Marico kot mejo med Grško in Turčijo. Komisija je razpravljala še nekatere druge člene. Rezultat razprave je bil, da se je mestoma dosegel sporazum. Nekateri točke pa so se odložile z dnevnega reda.

— Lausanne, 24. aprila. (Izv.) Večerj je bila odpravljena druga mirovna konferenca med Turčijo in zavezniškimi državami. Te konference se je udeležilo okrog 120 diplomatov in 100 novinarjev. Večina delegatov je prispela v Lausanne v nedeljo ponoči.

Turška delegacija na čelu z Izmet pašo in Rizo Nuri begom šteje 35 članov. Francosko delegacijo vodi general Pellé, italijansko pa signor Montagna. Predsednik angleške delegacije je sir Horace Rumbold, ameriške pa Crewe. Z diplomatičnimi zastopniki, se je nastanilo v najlepših hotelih mnogo strokovnjakov na polju prava, diplomatskih kurirjev, stenografov in obilno spremstvo. Mesto ima zopet nekaj kozmopolitičen značaj. Na ulici je opaziti Turke, balkanske tipe, Japonce itd. Od vseh krajev so se zbrali novinarji, da poročajo o mirovni pogajanjih. Konference se udeležijo baje tudi ameriški poslanik v Rimu Child. V političnih krogih se govori, da namerava Amerika skleniti s Turčijo separatno trgovinsko pogodbo.

VLADNA KRIZA V ITALIJI.

ODSLOVLJENI POPOLARI.

— Rim, 24. aprila. (Stefani.) V pismu, ki ga je poslal ministru Cavazzoniju, izjavlja ministrski predsednik Mussolini, da sprejema demisijske otoni ministrov, ki pripadajo ljudski stranki in se jim ob tej priliki zahvaljuje za solidarnost, s katero so dosedaj sodelovali z njegovo vlado. Mussolini dostavlja, da dnevi red, ki ga je sprejela parlamentarna skupina ljudske stranke, ne pomeni nobene spremembe v stališču turinškega kongresa, ki je bil po izjavi navzočih poslancev v bistvu naperjen proti fašistom.

— Rim, 24. aprila. (Izv.) Mussolini je odklonil, kakor je bilo pričakovati, nadaljnje sodelovanje popolarov v vladi. Turinski kongres je zadel fašizem v živo in nato so bile brezuspešne vse izjave in preokrenitve prizadetih popolarov vladnih članov. Mussolini se ni mogel z njimi zadovoljiti in iz fašistovskih vodilnih krogov se je vršil nanj velik pritisk, da treba prerušiti vse zveze s popolari. To se je zgodilo s pismom, katero je poslal Mussolini Avazzoniju. Vlada bo odslej čisto fašistovska, ker Mussolini hoče ministrstvo za delo in tri ministrstva podtalništva kratkoma ukiniti. Listi razpravljajo obširno o tem dogodku in večina se obrača proti popolarom, očitajoč jim nedoslednost in komedijantstvo. Fašistovski tisk je zelo zadovoljen. Vasalo baje izstopi iz popolarke stranke. Proslava 21. aprila je še dvignila moč fašizma in Mussolinijeva vlada se čuti še trdnjeja in močnejša. Agencija »Volta« naznaja, da se vse vladne in fašistovske oblasti izrekajo zelo priznalo za veličasten potek proslave 21. aprila, ki jim je prinesla popolno zadoščenje. Zato pa je Mussolini mirnega srca odpravil klerikalce iz vlade.

OTONA HABSBUŠKEGA NI NA MADŽARSKEM.

— Budimpešta, 24. aprila. (M. T.) Vest o prebivanju Otona Habsburškega na Madžarskem ki so jo razširili beogradski listi je docela neresnična. Madžarski brzojavni urad ugotavlja, da Otona ni niti v Subotici niti v Budimpešti niti v kakem drugem kraju Madžarske. To lahko potrdijo tudi španske oblasti.

REDUKCIJA MINISTRSTEV V ITALIJI.

— Rim, 25. aprila. (Izv.) Vrhovni svet fašistovske stranke je predlagal vladi, da se ukine vsled demisijske klerikalnega ministra Cavazonija izpraznjeni portfelj ministrstva za socialno politiko.

— Pariz, 25. aprila. (Izv.) Po poročilu listov iz Rima pripravlja Mussolini nov načrt za reformo ustave in parlamenta. Pripravlja tudi načrt zakona o redukciji ministrstev in o zmanjšanju števila poslancev. Temu načrtu so naklonjene tudi ostale stranke. Mussolini v načrtu v parlamentu predlaga, da se ukinejo poslaniške diete in da se mesto njih uvede reprezentacijska sveta. Vsak poslanec, ki bi neopravičeno izostal od seje, se ima kaznovati z občutno globo.

NEMŠKA VLADA SE ŠE NI ODLOČILA.

— Berlin, 24. aprila. (K. B.) Listi poročajo, da vlada še nadalje razpravlja o položaju, ki je nastal po Curzonovem govoru. Ob tej priliki zlasti naglašajo, da vlada v govoru angleškega zunanjega ministra ne vidi predloga za pogajanja in nima namena iskati posredovanja pri tej ali oni državi, bodisi angleški ali kaka druga veselja. »Berliner Tageblatt« poroča, da je državni kancelar sprejel danes dopoldne zastopnike udruženja nemških industrijcev in je govoril z njimi o nemškem reparacijskem predlogu, ki bi ga garantirala industrija. Politčne stranke bodo razpravljale danes o položaju na frakcijskih sejah. Jutri se bodo bržkone vršila pogajanja med vlado in strankami.

VAŽEN SKLEP ŠVICARSE VLADE.

— Bern, 24. aprila. (S. A.) Z ozirom na dalekosežno amnestijo v državah, ki so se udeležile vojne, je zvezni svet sklenil preklicati odlok iz leta 1920, glasom katerega inozemski derzerterji, ki so se v času vojne zatekli v Švico, niso mogli sprejeti švicarskega državljanstva.

PROCES PROTI TIHONU ODGODEN.

— London, 24. aprila. (Reuter) »Daily Express« poroča, da je bil proces proti patriarhu Tihonu odgoden na nedolgočas. Angleška vlada namerava ne glede na ponesrečeno akcijo za rešitev Budkewicza posredovati pri sovjetski vladi, da bo v procesu proti Tihonu bolj usmiljena.

ANGLESKI BUDGET SPREJET.

— London, 24. aprila. (Reuter) Spodnja zbornica je v prvem glasovanju sprejela proračun za 1923. leto.

KONFLIKT MED RUDARJI IN OKUPACIJSKO OBLASTJO V PORURJU.

— Berlin, 24. aprila. (K. B.) Po poročilih listov so poslali štiri večja rudarska udruženja v Porurju generalu Degoutte strogo pritožbo proti konfiskaciji transportov premoga, ki je bil namenjen za rudarje. Delavstvo opozarja na to, da je general po prihodu obljubil, da interesi in pravice delavcev z okupacije ne bodo oškodovani. Konfiskacija tega premoga pa pomeni težko kršitev starih pravic rudarjev. Ako bi okupacijska oblast nadaljevala konfisciranje premoga, tedaj organizacije ne morejo prevzeti odgovornosti za stališče rudarjev.

TURČIJA HOČE KONCESIJE.

— London, 23. aprila. (Havas.) »Morningpost« poroča iz Carigrada, da namerava turška vlada zahtevati od Francije, naj ji dovoli kot kompenzacijo za chesterko pogodbo koncesijo za gradbo železniške proge Eskişehir-Brussa-Panderna in pristanišča v Panderni.

DUNAJ SE HOČE ZABAVATI.

— Dunaj, 24. aprila. (Izv.) Posebni konzorcij je zaprosil vlado za koncesijo, da sme zgraditi v Patru veliko areno, namenjeno za bikoborbe. Konzorcij ima 22 milijard na razpolago. Društvo za varstvo živali je snoči sklicalo velik protesten shod, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki pozivlje vlado, da nemudoma izdela zakon v varstvo živali.

Politične vesti.

— Iz načelstva NNS. Redna načelstvena seja N.N.S. ki bi se imela vršiti v sredo dne 25. aprila ni odpadla. Tajništvo.

— Kaj sedaj? Iz Beograda nam poročajo: Kakor vse kaže, bo Lj. Davidović dobil od vladarja mandat, da poskuša sestaviti vlado, ki bi imela trdno večino v narodni skupščini. V političnih krogih ne verujejo, da bi Davidoviću ta mislija uspejala. Skoraj popolnoma izključeno je, da bi radikalni hoteli vstopiti v Davidovičev kabinet, še manj pa je verjetno, da bi se Davidovič posredilo to, kar ni uspelo Pašiću, namreč, da bi sklenil sporazum s Hrvati in jih pritegnil v vlado. Zato je treba še vnaprejš računati s tem, da bo tudi Davidovičeva mislija brezuspešna. In kaj potem? Najbrže bo dobil mandat za sestavo vlade zopet Pašić. Ako bi tudi Pašić ne mogel izvesti razpleta sedanje krize, potem ni izključeno, da bi krona ne posegla, tako se splošno govori v Beogradu, po zadnjem sredstvu, po diktaturi. Pri tem pa prihajajo v poštev samo vojaške osebe in nobeni politiki.

— Poraz in blamaža Radić-Koroševega bloka. »Pravaša«, glasilo hrvatske stranke prava, ki sicer stoji zelo blizu Radićevcem, je v večerjnih svojih številkih priobčilo pod naslovom: »Blokov poraz in blamaža« članek, ki ga je vredno zabeležiti. Članek izjavlja: »So tudi častni porazi brez blamaže. Blok je doživel nastrašnejši poraz, ker ni v tem porazu niti sledu tragičnosti, pač pa je ta poraz poln smešnosti. Ako bi znali slikati ali risati, bi vso stvar predstavili takole: Beogradsko skupščino kot važenjsko šolo, kjer je Pašić učitelj. Valjenca-učenca Korošec in Spaho se opravičujeta učitelju, da sta se igrala s pokvarjenim Radićem. Toda učitelj ne sprejme opravičbe, marveč jih prime za ušesa in jih nažene iz klopi klečat v zapeček. Istočasno stoji valjenec Radić pred vhomod v šolo, ki briše oči z rokami in se z jokavim glasom opravičuje učitelju: »Gospod učitelj, ja nis mislil, kak sem rekel i ja nis tak zločest, kak su me drugi fakini tužili.« Takoj moramo naglašati, da ta poraz ni direktno zakrivil Radić, marveč dr. Korošec in dr. Spaho, Radić pa je prizadet samo v toliko, ker je popustil tej dvojici. Toda vsa trojica je polomila v tem, ker pozabljajo, da ima tudi politika svojo logiko. Radićeva družba — Korošec in Spaho — je Radića hotela izrabiti v svoje namene, hotela je splezati kvišku po njegovi grbi. Prvo se ji je dobro posrečilo, drugi račun pa ji je zmešal Pašić. Korošec in Spaho sta dobila brco, Radić pa zasmeh in sramoto.«

— Beogradsko časopisje o krizi. Beograd, 2. aprila. (Izv.) Včerajšnja »Tribuna« razpravlja o radikalno-demokratski koaliciji ter veli, da je situacija deveti dan zelo komplicirana, mogoči so trije načini rešitve: 1. radikalna demokratska koalicijska, 2. radikalna homogeno vlada in 3. koalicijska radikalcev s kako stranko iz revizionističnega bloka. List dalje konstatira, da so muslimani in klerikalci soglasno sklenili v slučaju obnove demokratsko-radikalne koalicijske takoj zapustiti Beograd. Za prihodnjo nedeljo se sestanejo v Zagrebu revizionisti na konferenco, na kateri se imajo uveljaviti nadaljni sklepi. »Novosti« omenjajo, da je obnova koalicijske nemogoča in da radikalci resno računajo na možnost koalicijske z klerikalci, ki bi omogočila z drugimi manjšimi skupinami vladi absolutno večino v narodni skupščini. Vlada bi razpolagala s 159

glasovi od 213. Kakor poročajo naše »Novosti«, je imel dr. Korošec na svojem stanovanju daljšo konferenco z nekaterimi radikalnimi prvaki. Zelo zanimiv pa je članek nacionalističnega »Preporoda« pod naslovom »Doli z demagogijo!«. Članek ugotavlja, da radikalci in demokracija vodijo krizo iz kotrije in demagogija ter poziva prave in iskrene rodoljube, da osnujejo vlado nacionalističnega bloka, ki bi dal garancije za red in mir v državi.

— Kongres jugoslovenskih člonstov se vrši 29. t. m. v Novem Sadu.

— Naše združene intelektualce — član mednarodnega saveza. Te dni sta se vrnila v Beograd naša delegata na mednarodnem kongresu intelektualnih delavcev in sicer gg. Andonović, prof. univerze ter Gjuričić, šef oddelka za državni proračun, ki sta zastopala savez državnih činovnikov, savez bančnih, trgovskih in industrijskih činovnikov, združeno glumaca in inženirsko združeno. Na kongresu se je osnoval mednarodni savez intelektualnih delavcev z nalogo, da zaščiti intelektualno delo in izboljša pogoje mednarodne znanstvene vzajemnosti. Zveza francoskih intelektualcev je v Franciji, dasi še mlada, zelo važen javen faktor. Predvsem radi tega, ker se nahaja v njenih vrstah večina francoskih državnih in političnih. Tako šteje ta zveza 150.000 članov, od teh odpade na narodne poslance in senatorje 231. Angleška zveza intelektualcev izkazuje 360.000 članov. Naša delegata sta sklicala sejo upravnega odbora saveza državnih činovnikov in mu poročala o svojem delu. Nato je upravni odbor razpravljal o internih vprašanjih, posebno o činovniškem. Sklenili je prošnjo pri kralju za avdienco, da mu razloži obupno stanje činovnikov ter predloži novi vladni činovniški zakon kot prvi. V tem smislu se je tudi sestavila posebna resolucija, ki se odposlala kralju, vladni in narodni skupščini. Delegata sta sklenila sklicati čimprej kongres intelektualnih združenj Jugoslavije, da se osnuje savez intelektualnih delavcev za celo državo. V prvi vrsti stopita v stike z novinarskim združenjem.

— Nova amputacija. »Novi List« priobčjuje pod tem naslovom zanimiv pogovor z nekim radikalnim politikom, ki je na vprašanje, da li ne bodo nove volitve (če bi bile razpisane) dvojni posej z istim rezultatom, odgovoril: Ne bo. Vidite, Radić se upira proti neki srbski hegemoniji in ne vidi, kako jo sam podpira. Zadnji dogodki so našli v srbskem delu našega naroda velik odmev. Naš seljak se ni mnogo zanimal za politiko, ker ni imel za to časa. On je marljivo hodil za plugom, da bi zaraobil, kar mu je »brat razoral«. Sedaj ga zopet vznemirja. Dočim je Radić absorbiral vse kar je zapečjanega, nazadnjaškega in separatističnega, so ostale zdrave sile v naši državi indiferentne in razkrojene. Pri novih volitvah to ne bo tako. Radić ne more postati večji kakor je sedaj, mi pa lahko. Kdo »mi« — vi radikalci? Mi, ki ljubimo to državo in hočemo, da bi vladal v njej mir. Po čem to diši? Po vladanju krepke roke. Radić lahko klepetarja hoče, toda če bo ovrhal konsolidacijo naše države, ga bomo uklonili. Z amputacijo Hrvatske? Ne. Z amputacijo Radića na Hrvatskem. Mislite, da je to mogoče? Morabiti mogoče. S kakšnimi sredstvi? Z vsemi. Kadar se govori o državi, se sredstva ne izbirajo. Verujemo v to? Verujemo. Kot radikalni ali rodoljub? Kot prvo ali drugo. Verujemo v to tudi ostali radikalci? Ni niti potrebno, da vsi verujemo. Sploh pa, omahljivo črpa jo vero iz sile onih, ki verujemo.

— Vatikan se pridružuje 21. aprila. »Osservatore Romano« piše k prelomitvi delavskega praznika na 21. aprila, spominski dan ustanovitve Rima, da je prvi majnik strankarskega izvora in da znači socialno delitev, borbo in revolucijo. Krščanski delavec je prepričan, da človeško delo ne more biti nikdar strankarski monopol in se ga ne more vpreči v voz nikakega egoističnega strankarskega triumfa. Novi narodni praznik naj bo praznik bratskega sporazuma med vsemi, ki hočejo svojemu rodu in svoji deželi pripraviti bodočnost miru in prosperitve. Koncilijantnost naj se razširja nad vse spore in nad vse ljudi. Patriotizem, napredek, izobrazba in pravica ne morejo biti privilegiji za nobenega, marveč ostanejo danes in vedno last vsakega ljudstva. Zato naj stranke in šole, programi in akcije gledajo preko nesoglasja in idealnih kontrastov na dobrobit in srečo dežele. Delati za njo, pod božjo previdnostjo, je neovrtna dolžnost in neizpodbitna pravica vseh sinov jedne in iste zemlje. Tako je Vatikan hitro odobril Mussolinijev 21. april.

DOMAČA INDUSTRIJSKA PODJETJA IN TUJI STROKOVNJAKI

(Piše slovenski industrijec.)

Izjava Zveze industrijcev, ki jo je priobčil »Slovenski Narod« od 22. t. m. pod naslovom »Za industrijo Slovenije in proti terorizmu«, je bila dejansko potrebna. Ni dvoma, da jo odobrava naša razsodna javnost. Zlasti pa jo odobrava naša gospodarska slojstva. Vendar se mi zdi koristno, da bližje pojasnim vprašanje, ki se je ponovno razpravljalo tudi v dnevnih, namreč zaposlitev inozemskih strokovnjakov — specializiranih v naših domačih industrijskih podjetjih. V naprej priznavamo prizadevanje naše nacionalne mladine, da izvirajo iz dobrih motivov, tudi če gredo v marsičem predaleč. Organizacija mladih nacionalistov in njeno glasilo sta začeli nastopati proti slovenskim podjetnikom, pri katerih o nacionalni brezbriznosti pač ne more biti govora.

Vsa, ki so mi bile znane naše gospodarske razmere pod Avstrijo, bo moral brez nadaljnjega priznati, da smo v kratkih letih našo svobodo naravnost presenečljivo napredovali. Ali je bilo mogoče pred nedavnim časom govoriti sploh o kakoli slovenski industriji? Vsako količnik pomembnejše podjetje je bilo v nemških rokah. Torej ni samo bogatejše naših židov, temveč nas je celo duševno zasledovalo s tem, da je sistematično širil potom šulferajnskih šol germanizacijo med delavstvom. Po prevratu je bilo hitro konec tem strahotnim razmeram. Deloma so prešla stara industrijska podjetja v slovenske roke, deloma pa so se ustanovila popolnoma nova. Naša mlada industrija se nahaja šele v prvem razvoju in se ima boriti z največjimi težavami. Ograjeno jo ne le pomanjkanje denarja in nezmožna javna bremena, temveč tudi ostra konkurenca od strani jake renomirane tujezemske industrije. Tem težavam se pridružuje še občutno pomanjkanje domačih strok. Podjetni in delavni slovenski duh je ustvaril takorekto čez noč celo vrsto podjetij, kjer se proizvajalo industrijske izdelke, glede katerih smo bili nezvezi dosedaj izključno na tuje delavce. Znanja resnica je, da smo bili Slovenci sicer povsod čislani kot prvotni delavci in mojstri, da pa je nas tujec vedno odiral od najvažnejših odgovornih mest in iz političnih razlogov zasedal raje s svojimi ljudmi. Vrh tega nismo imeli Slovenici tla do zadnjih časov skoraj nobenih strokovnih šol. Če smo takorekto čez noč ustvarili nova podjetja, nismo pa mogli iz tal izkopati vseh neobhodno potrebnih strokovnih in praktično izvežbanih moči. Kierkoli so zaposleni še tujerodni strokovnjaki, je podjetje k temu prisiljena imperativna potreba. Lahko je reči: »poiščite si domače moči; če jih hočete, jih boste že našli!« Zlastno je resnica ta, da se za gotove stroke enostavno ne nimamo sposobnih domačih ljudi. Šola in praksa bosta tudi v tem pogledu storili svojo dolžnost in ni dvoma, da se bomo sčasoma popolnoma emancipirali tuje vodstva in vpliva. O kakem sistematičnem importiranju tujerodnih elementov v naša industrijska podjetja pač niti govora ne more biti. Gre iz večine le za posamezne moči, ki jih haš vsled njihove strokovne izobrazbe ali mogoče pogrešati, ne da bi jih resno ogrozili obstoj podjetja. Se pa sigurno še vedno za našo nacionalno stvar ugodneje, da se obdrže za vsako ceno na površju naša podjetja, ki zaposlujejo tisoče domačih ljudi, kakor pa če bi jih trljali naravnost v prapost in s tem na široko odprli vrata v našo državo tujim industrijskim izdelkom in tujim podjetnostim. Gmotni dobiček tuja bi v tem slučaju brez dvoma odtehal zaslužke, ki jih imajo med nami posamezni inozemski strokovnjaki. Ne smemo dalje prezreti nevarnosti, grozeče nam iz sosede Hrvatske, ki se z neverjetno naglico industrializira in to skoraj izključno s pomočjo nemških, madžarskih in italijanskih strokovnjakov ter celo s tujim kapitalom. Ali bi z otežkočnim položajem naših domačih podjetnikov, ne doseglji naš nesprotni efekt in direktno podpiri podjetja, glede kojih pač nimamo nikakega jamstva, da so v narodnih rokah in da se bodo skušala v doglednem času osvoboditi tuje vpliva?

Kakor za enkrat ne moremo pogrešati tujih strojev, ki jih potrebujejo naša podjetja in kakor so primorani naši tehničarji, da gredo v inozemstvo izpolniti si svojo strokovno naobrazbo, tako zaenkrat tudi mnogo naših podjetij, zlasti takih, ki so se šele na novo ustanovila ne more pogrešati tujih strokovnjakov. Kar pa seveda moramo zahtevati od tujcev, ki jedo naš kruh, je absolutna lojalnost do naše kraljevine in spoštovanje našega jezika, naših šeg in običajev. Tujcev, ki ravnaajo v nasprotnem duhu ne potrebujemo. Vpoštevati pa zopet moramo, da služijo mnogo tujcev pri nas, ki se jim glede odnošajev do našega naroda ne more ničesar očitati in ki haš nasprotno skušajo popolnoma prilagoditi se našim razmeram. Pavšalno obsodanje vseh tujih elementov dejanski ni na mestu in običajno izvirajo taki napadi iz osebne mrznosti egoističnih prizadevanj ali celo malvervalnosti. Strokovnjaki na vodilnih, odnosno odgovornih mestih imajo navadno jako težko stališče, ker treba neredko nastopati proti subverzivnim elementom. V vseh tvornicah naprednih narodov vlada železna disciplina, ki je prvi predpogoj, da teče gladko ves obrat. Naši »Amerikanci« vedo prav dobro, kakšen drakonističen red in delavnost vladata n. pr. v ameriških podjetjih! Moži strokovnjaki — nedomačini imajo pri nas seveda tem težje stališče in se čestokrat njegove zahtev, ki jih stavi zgled v interesu službene discipline, smatrajo kot proti nacionalnemu čutu delavstva napreje, kar je sicer jako komedno, toda skrajno krivično stališče.

Ponavljamo se enkrat. Kdor bi izrazil našo odvisnost od tujih strokovnjakov in hotel gresiti proti naši gostoljubnosti, bo našel v nas najstrožje sodnike. Na drugi strani pa moramo apelirati na razsodnost vseh res narodnih krogov, da vpoštevajo velevažni pomen naše mlade nacionalne industrije za državo, posebno pa ožjo Slovenijo in li ne otežkočajo še itak prekernega položaja. Slovenija sama ne prideluje toliko živeža, da bi mogla prehraniti svoje prebivalstvo čim bolj bo razvita trgovina, obrt in zlasti industrija pri nas, tem bolj bi bo naš splošni gospodarski in narodni položaj in tem preje se bomo mogli emancipirati od inozemstva, kar šele bo izpolnilo naše nacionalno osvobodjenje.

—g Novosadska blagovna borza 24. aprila. Novi Sad, 24. aprila. Cene v dinarjih notirajo: bačka pšenica 77 kg. 3—3½, 2 vag. 452.50, 77/78 kg 2—3½ ponudba 452.50, 75/78 kg 2 vag. 457.50, bački ječmen 64/65 kg ponudba 315, bački oves 4 vag. 287.50, bačka kuruza prompt 10 vag. 257.50—265, bačka 2—3½ defektna 3 vag. 260, bačka 100% kase za maj 3 vag. 257.50, bačka za maj ob Tisa ponudba 257.50, bačka za april maj postovno Mostar 2% defektna 19 vag. 292.50—295, srijemska postavno Mostar 5 vag. 297.50, fižol iskanje 465, moka »0« 2 vag. 680—695, »0« 1 vag. 675, »2« 1 vag. 640, »5« ponudba 580, »6« ponudba 520, »7« ponudba 450, otrobi v vrečah od jute 1 vag. 160, otrobi v papirnatih vrečah ponudba 115. Tendence živahnješe.

—g Državna borza dela. Dela iščejo: vinčarji, kovači, stavb. in stroj. ključavničarji, elektromonterji, mizarji, krojači, silvilje, pekci, mlinarji, mesarji, natakarji, natakarice, slikarji, pleskarji, tov. delavci, tov. delavke, dtnarji, dtnarice, vajenci, valenke itd. V delo se sprejmejo: rudarji, hlapi, dekile, vrtarji, zlatarji, zidarji, kleparji, lesni strugarji, soboslikarji, črkoslikarji, sodavčar, vzgojitelje služkinje, kuharice, vajenci itd.

—g Taracovina i trošarina za predmete izložebe zboru. Gradsko občina dovolila je, da se svim onim izložebcem, ki dovažajo robu na II. zagrebački sjeem uzoraka, in slučajni da ne neprodano vračajo natrag, ima povratiti taracovinski porez kolega plača roba čim stoji na područje gradske opšine. Isto tako se se izlozagačima alkoholnih pica sa strana gradske porezne vlasti kreditirati trošarinski porez na način, da se plačati naknadno u varamu i to samo na faktičnu prodanu količinu pica na izlozbi.

—g Dobava ovsa. V intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 30. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne direktna pogodba za dobavo 120.000 kg ovsa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razled na slovenskem svetu.

— Masaryk o Slovanih. Pred kratkim je izšla v Pragi brošura Masaryka »Slovani po vojni«, ki je v glavnih potezah očrtano stališče predsednika češkoslovaške republike napram politiki po vojni nastalih slovenskih držav. V večjem delu brošure nasteva avtor praktične naloge, ki čakajo te države na vseh polih socialnega življenja. Notranja konsolidacija, enotna zakonodaja, razvoj industrije in čim večji izvoz industrijskih izdelkov, priznanje pravic narodnim manjšinam, to so glavni motivi Masarykovega naziranja. Bolj zanimiv je problem, ki ga hoče rešiti avtor s stališča vseslovenske politike. »Za političen panslavizem«, pravi Masaryk, je potrebno politično vodstvo. To vodstvo mora biti seveda v rokah največjega slovenskega naroda. Od te naloge se je Rusija oddaljila na dolga leta, na celo pokolenja. V Rusiji so bile vse vodilne stranke anacionalne in celo protinacionalne tako, da od te strani ni pričakovati težnje za panslovensko politiko. Panslavizem konservativni ali celo reakcionarni strank, pa bi ne bil nikomur dobrodošel. V času vojne je panslavizem dosegel svoj cilj in dovršil svojo nalogo. Slovenska ideja je odslužila svojo službo. Zbog posebnosti ruskega življenja ni mogoče od Rusije ničesar pričakovati v bodoče. Poleg tega pa ona sedaj tudi ni potrebna. Vsaka slovenska država ima svoje posebne notranje naloge, ki morajo biti rešene samostojno. Nove slovenske države pa tudi še davno niso obrabale med seboj. In končno je treba omeniti, da morajo vsi Slovani sedaj prav tako kakor pred vojnjo stremeti za zblizanjem z zapadnim narodi. Posebno važni so odnošaji napram nemškemu narodu. S temi besedami je Masaryk povedal, da je vseslovenska ideja v praktičnem življenju neizvedljiva in za bodočnost celo nepotrebna, kar je tudi razumljivo, kajti danes je na dnevnem redu državnih in nacionalna osamosvojitve in o kakoli politični skupnosti severnih in južnih Slovanov, ki bi poleg tega ne našla nobene opore pri najmočnejših vzhodnih plemenih — Ukrajincih in Rusih — ne more biti s stališča realnega politika nobenega govora. To Melo, ki je igrala veliko vlogo pred in v času vojne, mora sedaj nadomestiti slovenska solidarnost, ki bi se uveljavila v slučaju ogrožanja neodvisnosti te ali one slovenske države. Že iz dejstva, da slovenski narodi nimajo skupnega ozemlja sledi, da mora vsaka slovenska država skrbeti v prvi vrsti za svoj razvoj in prijateljske stike s sosednjimi državami, kajti v nasprotnem slučaju bi utegnili Slovani naleteti na odpor neslovenskih narodov, kar bi rodilo žalostne posledice. Masaryk misli o nekakih evropskih združenjih držav in pravi, da je bil temelj za to federacijo svobodnih narodov položen v Brest-Litovskem miru med Nemčijo in Rusijo in da o lojalnosti Nemčije napram Slovanom ne more biti dvoma. Kot dokaz za to trditve navaja, da je 18 nemških univerz v letošnjem semestru uvedlo tečaj vseh panog slovenske literature, zgodovine, etnografije itd. S posebno vnaemo se Nemci bavijo z Rusijo. V koliko je to naziranje o Nemcih upravičeno, bo pokazala bodočnost.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

OPERA.

Sreda, 25. aprila: Čarostelec Red C.
Četrtek 26. aprila: Nižava. Gostovanje opernega baritonista g. Rudolfa Bukšeka. Izv.
Petek 27. aprila: Gorenjski slavček. Dijaška predstava po znanih cenah. Začetek ob 8.15 popoldne. Izven.
Petek, 27. aprila: Ob polu osmih zvečer. Plesni nastopi gne. Lidije Wiskakove. Izv.
Sobota, 28. aprila: Tosca. Gostovanje opernega baritonista g. Rud. Bukšeka. Izven.
Nedelja 29. aprila: Janko in Metka. Mladinska predstava. Začetek ob treh popoldne. Izven.
Nedelja, 29. aprila: Tosca. Izven.

DRAMA.

Sreda, 25. aprila: Črešnjevi vrt. Red D.
Četrtek 26. aprila: Otok in Struga. Red E.
Petek 27. aprila: Črešnjevi vrt. Red A.
Sobota 28. aprila: Hasanaginica. Gostovanje g. Markovića. Izven.
Nedelja 29. aprila: Revizor. Gostovanje g. Markovića. Izven.
Ponedeljek 30. aprila: Črešnjevi vrt. Red C.

— Dijaška predstava po znanih cenah bo v operi v četrtek, dne 26. tm. ob 8.15 popoldne. Vpizori se izvira domača opera »Gorenjski slavček«, katere delanje se godi med našim ljudstvom na Bledu. Vstopnice k tej predstavi so na prodaj pri blagajni v opernem gledališču v sredo, dne 25. tm. in v četrtek, dne 26. tm. od 10.—341. in od 3. do začeta predstave, to je do četrte ure popoldne.

— Operna predstava za naše matičke bo v soboto, dne 28. tm. Vpizori se najlepše in najraznanejše mladinsko muzikalno delo, krasna Humperdinckova opera »Janko in Metka«, ki nam slika doživljaje dveh ljubkih otrok, brata in sestrice. Izgubila sta se v gozdu ter zašla v krepelje zlobne čarovnice, ki lovi otroke, jih peče in potem pohrusta. Toda s pomočjo mne Metke sta grdo čarovnico ugnala in se srečna sešla s svojimi ljubimi starši. Vstopnice za to predstavo so na prodaj ob običajnih urah v petek (27. tm.) in v soboto (28. tm.) pri dnevnih blagajni v opernem gledališču. Začetek ob 8.15 popoldne.

Pri dilaški operni predstavi v četrtek, dne 26. aprila ob 8.15 popoldne poje vlogo Franca (Gorenjski slavček) prvič g. Kovač.

— Umetniška razstava Bucka-Dolnar se odprvi v nedeljo dne 29. t. m. v Jakopičevem paviljonu. Podpirajte slovensko umetnost in ne zamudite razstave!

— Zagrebaška opera. Zagrebaška operna uprava je v zadnjem času stopila v stike z različnimi svetovnimi umetniki, posebno pevci, da jih angažira za gostovanje v Zagrebu. Ti pregovori so tako daleč uspešni, da prispejo začetek maja v Zagreb svetovnoznani basbariton gosp. Zalevski, dalje gosp. Belina Skupievska, gospa Sadoven in slovit ruska plesalka Tamara Karsavina. Veliki tenor Tino Patjera je moral gostovanje opustiti, ker se mu ne izplača, da se priuči teška hrvatska besedila za dve, tri predstave. V tem oziru delujejo sedaj na tem, da se besedila zagrebških in beogradskih oper izenačijo. Enako je odpadlo gostovanje slavnega šaljapina, ki pa poseti zanesljivo Zagreb v jeseni. Balet pripravlja Stravinskij Petruško, glasbo najkrajnjega zvočnega impresionizma. Vezba se tudi opera Tamara od Borodina. Premijera Claude Debussyjevega remekdela Pelleas in Melisande se je vsled bolzni gosp. Križaja preselila na jesen. Wagnerjev »Lohengrin« se to pomladansko sezono proizvaja radi tehničnih potočkov samo enkrat. Zaenkrat zadržuje razvoj zagrebske opere pomanjkanje prostora. Čim bo dovršeno malo gledališče Frankopanski ulici, se bodo razmere na zagrebaški operi temeljito izpremenile. Opera bo tako dobila proste roke. V njej se bodo igrala samo še velike šekspirjeve drame, dočim se bodo obratno igrala v malem gledališču tudi nekatere manjše opere, kakor Mozartove in druge. Veliko bodočega dela pa zavisi od tozadnjih proračunskih postavk. Naj bi tudi naša gledališka uprava poizkusila pridobiti navedene goste za en ali dve izleta v Ljubljano!

— Petar Končević, ravnatelj zagrebske opere in znani jugoslovenski komponist je pravkar dokončal izredno duhovito skladbo za klavir in violino, ki nosi naslov: Psalm 18. tm. se je skladba protjavljala v Zagrebu na koncertu viliškega virtuza Aranyia. Kritika je sprejela Končevićev Psalm zelo laskavo.

— Lidija Wiskakova, naša rojkinja, bo plesala v opernem gledališču v petek, dne 27. tm. Po enoletnem odmoru prihaja spet pred naše občinstvo, da pokaže, kako je napredovala na polju plesne umetnosti, kateri se je posvetila. Pozimi se je mudila v zavodu prof. Dalcroze v Hellerau, kjer je žela obilo priznanja in si pridobila mnogo simpatij. Gna Wiskakova zopet ples v modernem stilu, ki je pri nas še v povojih in skoro nepoznan. Na programu so skladbe Debussyja, Ortega, Gounoda, Mozarta, Smetane in Sukka. Na glasovirju g. A. Balatka, kapeinik Narodnega gledališča. Načrte za kostume je izdelal art. prof. Rado Kregar.

— Operni libretl. »Tosca«. Pravkar je izšel 12. zvezek Zbirke opernih in operetnih tekstov in sicer: »Tosca«, melodrama v 3 dejanjih, spisal V. Sardou, L. illica in G. Giacosa, poslovenil Cvetko Golar, uglašbil G. Puccini, 36 strani. Cena 3 Din. Libretti se dobivajo pri založnici v Zvezni tiskarni v Ljubljani (Volfova ulica 1.). Razprodajalcem običajen popust. V razprodaji so tudi v takajšnjih knjigarnah, kakor tudi pri blagajni v operi in pri opernih biljetirjih.

— Proslava Zrinškega in Frankopana v Sarajevu. Sarajevski odbor Jugoslovenske matice priredi 30. tm. v proslavo obletnice smrti Zrinškega in Frankopana svečano akademijo, na kateri predava glavni tajnik pokrajinskega odbora v Splitu don Mate Škarica o neosvobojenih primorskih bratih.

— Kongres igralcev v Splitu. Meseca julija se vrši v Splitu kongres »Združenja jugoslovenskih igralcev«.

Glasbeni vestnik

POLJSKO PEVSKO DRUŠTVO »HOR TEHNIČKI« V BEOGRADU.

Kakor znano, gostuje v soboto 28. t. m. v Ljubljani poljsko pevsko društvo »Hor tehnički« iz Lwova. Zanimanje za ta večer je posebno živo, ker se obeta umetniški in nacionalni dogodek prve vrste. Akademsko pevsko društvo »Hor tehnički« zavzema med Poljaki približno isto mesto, kakor zagrebaška akademika »Mladost« med nami. Pozdravljati moramo v današnji dobi mladega slovenskega čutenja, da se razširja vseslovensko pobratimstvo s pomočjo narodne in umetne pesmi, ki nas Slovane, kakor noben drug doživlja, navdušuje za veliko duhovno skupnost bodočnosti. Z vsako turnejo slovenskega pevskega društva gre preko naše države nov val slovenske ljubezni, posebno še, ako imamo srečo poslušati umetniško popolne zborove, kakor so praški ali pa ukrajinski. Sedaj saj jim je pridružio akademsko pevsko društvo »Hor tehnički« iz Lwova.

Iz Beograda, kjer so Poljaki započeli svojo turnejo in od koder se pripeljejo v Ljubljano, čim obkrožijo našo državo s koncerti v Skoplju, Nišu in potem v Zagrebu, poročajo, da je bil sprejem slovenskih gostov nadvse gostoljuben in veličasten. Beogradska glasbena kritika je polna pohvala umetniških kvalitiet tega pevskega združenja. Priznani beogradski glasbeni kritik K. P. Manoliović piše, da koncert v »Maneži« dne 21. aprila ni bil samo manifestacija slovenske solidarnosti, temveč umetniški užitek, ki je omogočil spoznanje izrednih vrlin poljske narodne in umetniške pesmi. Posebno pohvalno omenja absolutno skupnost pevskega ansambla, striktno disciplino, izjednačenost timbra, sonornost in čistočo intonacije. Eno in drugo v vseh rogljih, od najvišjih do najnižjih. Mogoče je bila široka linija, skozi katero so se šentili strastni udarci poljskega nacionalnega temperamenta. Velika je umetnost tega pevskega zbora v dinamičnih učinkih, katerimi so znali kaj spretno izraziti tudi nežna, vendar dovolj strastna drhtenja priznane poljske lirike. Ta zbor oziroma poljska umetna in narodna pesem uporablja čestonomatopetična sredstva, ki jih je pa »Hor tehnički« izvajal kljub nenavadnosti v mejah prirodnosti. Zbor razpolaga z izbornim tenoristom g. Kraljevskim, baritonistom Millerjem in basistom Subertom. Kritika navaja kot najlepše pevke točke »Gaude mater Polonia« v koralnem slogu, »Kolisanje« od Gurczyvskega, »Slowiczek« Walewskiego, posebno pa Moniuszkovo »Plesn ryčerska« in Kazurjev »Krakowiak« itd. Glavno umetniško zaslugu na tem zboru pripisuje njegovemu dirigentu gosp. dr. Smitu, kolega muzikalna interpretativnost je izredno apartna.

V nedeljo predpoldne so poljski akademiki odšli na Avalo, da se poklonijo marm. Nezanega vojaka. Na grob Nezanega vojaka so položili velik venec z napisom »Nezanemu vojaku hvala za poljsko omladino«. Tudi poljski poslanik na našem dvoru g. Okenski je daroval krasen venec. Po polaganju vencev se je vršila intimsna proslava, pri kateri je govoril poljski poslanik. V svojem govoru je izrekal zahvalo poljskega naroda »prahu, ki leži tu in ki se je boril ne samo za osvobodjenje Srbije in Jugoslavije, temveč tudi za svobodo in vstajenje Poljske«. Nato je zapel »Hor tehnički« nekaj poljskih rodoljubnih pesem. Ob 10. so Poljaki priredili zakusko, kole intinitno so podžigale popevke poljskih in beogradskih pevcev iz društva »Obilica«. Opoldne so se Poljaki vrnili v Beograd, kjer so bili gosti predsednika Narodne banke tovarnarja gosp. Valjerta. Poljski gosti kar niso mogli prehitvati naravne lepote Beograda in njegove lege ter so obljubili, da ga posejijo ponovno. V ponedeljek popoldne ob treh so priredili v veliki dvorani beogradske univerze matinejo ter odpotovali nato z večernim brzovlakom v Južno Srbijo.

Ko čitamo taka poročila, nas nehoti zaboli v srcu in si mislimo, kako da zaostajajo Slovenci za poljskimi in hrvatskimi akademiki, zakaj ne poletijo tudi naši prvi pevski zbor v slovensko tujino in raznašajo glas naše narodne in umetne pesmi!

— Zveza slovenskih pevskih zborov vabi in iskreno prosi ljubljansko občinstvo, da se v velikem številu udeležijo sprejema pevskega zbora poljskih akademikov iz Lwova in da poseti koncert, ki se bo vršil v soboto zvečer v veliki dvorani Uniona.

— Na XVII. intinmem glasbenem večeru Hrvatskega glasbenega zavoda v Zagrebu, ki se vrši v petek 27. tm. se bodo izvajale nastopne skladbe: V prvem delu pesmi Wiesner-Livadica, Lisinskega, Elsonhutha in Zajca, v drugem delu ciklus L. S. Franka-Kavica, Kalkavske povetke (besedila Domjanica), Krenediceve Procesije in ciklus Moments erotiques J. Gotovca na narodne pesmi. Tudi ljubljanski konservatorij bi lahko srečala misel takih intimnih glasbenih večerov.

— Puccini je v sporazumu z založbenim zavodom v Milanu dovolil, da se odsele proizvaja njegova enodeljanka »Glanni Schicchi« tudi samostajno brez njenih prednic »Plasči« in »Suor Angelica«. Znano je, da je Puccini prvotno določil, da se te tri enodeljank ne smejo izvajati ločeno. Uspehi in vtisi po evropskih odrih pa so pokazali, da prvi dve ne vlečeta, dočim publika tretjo obožuje. To je sedaj naglno Puccinija, da opušča svoj prvotni sklep.

Razmnoževalni papir

(nijoči)

The Rex Co., Ljubljana

Abbé Arnou o katoliškem pokretu.

(O francoskem predavanju v Ljubljani.)

Donebice so porasle zvoniki.

Abbé Arnou.

V ponedeljek 23. aprila se je v aloatiškem učilnici vršilo francosko predavanje, kjer ste med poslušalci (nad 100) zapazili g. konzula Flacha, vseučil. prof. Zupančiča, Tesniera in druge prosvetne delavce, pa tudi nekaj ženskih. Mnogo je bilo duhovščine, vendar, po skromnem ploskanju sodeč, je samo manjšina navzočih lahko v podrobnostih sledila zgornjemu jezuitu Arnouju, ki je s svojega motrišča skušal dati čim točnejšo sliko sodobnega katoliškega gibanja v svoji domovini.

Uvodoma smo čuli, da je bilo med vojnimi mobiliziranih 33.000 franc. svečnikov, od katerih je 4000 palo na polju slave. Ker se pri ljudskem štetju ne gleda na verizpoved, je težko določiti natančno število pravovernih državljanov. Katoliki niso organizirani kakor pri nas na verski osnovi, marveč se družijo po družbenem, političnem, narodnem ali mednarodnem mišljenju. Tako se voliču lahko primeri, da glasuje za poslanca, ki ne bo deloval v prihodnjem verskem prepričanju. Francozi, ki je porogljiv, individualističen, pogosto brezbrizhen za načrta vprašanja, je pač križ organizirati na religiozni podlagi. Koliko jih je, ki sicer opravljajo verske dolžnosti, a če bi ga hotel opredeliti, se brani priznati svoje stališče: ako odpiraš tuji oči o svoji srčno čustvo, se razdišči vsa tajna blaga v javni verski činov. Takih pristašev imajo katoliki po govornikovem zagotovitvi 200 med poslanci, med njimi pet ministrov, ki so porazdeljeni na vse mogoče parlamentarne struje in skupine. Razen v doktrini so razdeljeni v vsem, oklepajoč se raznih gesel, tako da v kratkem ne bo več možno govoriti o »nazadnjakih« ali »starokopitnih«.

Svet gibljo človeštva vrvišne ideje, Cimperman.

Dvoje je poglavitni gibal, ki poganjata današnje dobo: ljudske množice in veda. Katero stališče je zavzel francoski katoličen nasproti njima? Glede druge je gospod Arnou navedel precej števil iz raznih visokih šol, kjer dijaštvo izvaja praktično krščanstvo. Prepisoval jih ne bom, ker nimam ostalih podatkov, ki bi nam omogočili ustvariti pravo razmerje. Predavatelj je bil videti zadovoljen z najnovejšim religioznim pokretom na najvišjih učiliščih po vseh: umstveni naraščaj se zdi katoliški znanosti kot kor kor zagotovljen.

Pri delavskem vprašanju se je govornik pomudil precej časa, papisuoč moderno preseljevanje množic s kmetov v industrijska središča, kjer se v trdem boju za obstanek izgubljajo navadno vsi sledovi podedovane vere. Donebice so zasenčile cerkveni zvonik, donebice (gratit-ciel), ki simbolizirajo sodobno materialistično prosveto, tvorice, obrt so silo neugodno vplivale na podmladek. To mu je največja hiba današnje civilizacije, da ves njen ustroj odbija od vere. Na ta veliki problem je segel Leon XIII. »okrožnico« »Rerum novarum«, po kateri so katoliki začeli delovati med najnižjimi sloji. Duhovščina se zlasti po letu 1908 lame bližati delavstvu, v pariski okolici se ustanavljajo župnije, mašnik opravlja svoje obrede za rabotnike, ki so le malo doma, kar ob uri obeda, včasih v kakršnikoli sobi. Vzor podobne podrobnosti propagande je »Pavillon« blizu Pariza. Ker se kmetstvom doslejcem v prvotnosti čisto tožji po domu, se smujejo »pokrajinske župnije«, kjer se shajajo pripadniki istega kmeta. Kaker je dejal letos novopečeni nesmrtnik francoske akademije Georges Goyan, je današnja Cerkev veliki realist. Silno kot v Združenih državah se verske dogme nekoliko potiskajo v ozadje, daje pa se prednost socialnemu delu umstljenja za bolnike, sirote, dekleta brez zaveščenja, itd. Te »œuvres sociales« premorejo kakih 20 pisaren in imajo lastno glasilo L' Ame française.

Posebno plodni so bili »socialni tedni«, ki so zdaj tu zdaj tam prirejal shode, borec se proti »ekonomskim zakonoma«. Tako se je razvila Zveza francoskih krščanskih delavcev, C.F.T.C., ki skrbi za zdravniško pomoč, posojila itd. Vendar pa je pripomnil, da pri posamnih društvih tedva 3% udov plačuje svoje prispevke. G. Zirnède je predsednik 350 kat. sindikatov, ki štejejo 120 tisoč članov (dva njim nasprotna sindikata imata vsak po 400 tisoč članov). Prispevki so se zadnje čase podvojili, nesporno pa je, da je znatna večina pri socialistih, ki katoliške soderge pogosto nazivajo »rumenkarje« ali »izdajce« (laune, faux freres).

Francoski delavec se zaveda, da ni stroj niti blago; zato stremi po osamosvojitvi, s katero raste odgovornost. In dasi boljševizem nima samih slabih strani, pravi g. Arnou, vendar niso delavci splošno za družabno prekucio. Zlasti pa ne bi katoliški organiziranci nikoli privolili v sodelovanje z nasprotnimi sindikati. Govornik upa, da je v tem prepovedu krščanskih socialcev dana objuba družabnega mira. Svoje dni so svetniki bežali proč od tega sveta, se zapirali v samostane, mislili na svoje zveličanje. Zdaj pa se vrske duše posvečajo bolj na druge nage nase. Bistvo religije tiči v izvrševanju socialnih dolžnosti. Slednje nam je predavatelj povedal dvoje konkretnih primerov, kjer so se stavkovski delavci po brezuspensnih pogajanjih z najemalci zaletli zaradi posredovanja k duhovniku, ki jim je naposled priporočil nekaj izboljšanja.

A. Franceviti.

Poizvedbe.

Izgubila se je zlasti damaška ura - zapetnica v soboto zvečer. Pošten najditelj naj odda uru proti visoki nagradi na policijskem ravnanstvu.

Izgubil se je drap nas od opernega gledališča do Narodnega doma dne 19. 4. Prosi se, naj se odda pri upravi Slov. Narodne.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 25. aprila 1923.

Slovenija in nemška nevarnost.

Stališče, ki ga je naš list zavzel od vsega začetka glede razdelitve Slovenije v dve oblasti, je znano. V tem pogledu so bili za nas merodajni samo stvarni oziri, ki jih je narekovalo pričanje, da zahtevajo eminentno narodni interesi, da naj tvorijo slovenske pokrajine eno samo enotno upravno celoto. Zato smo opetovano opozarjali na nemško nevarnost, ki grozi naši narodni stvari na Štajerskem, ako se osnuje mariborska oblast. Ta naša svara v naprednih krogih na Štajerskem niso našla potrebnega razumevanja, zlasti je bil dr. Kukovec tisti, ki je z rabulistično retoriko skušal predstaviti nemško nevarnost na Štajerskem kot strah in izrodek bujne fantazije. Danes priobčujemo na uvodnem mestu članek, ki je potekel izpod peresa vseučiliškega profesorja dr. Pitamice. Dr. Pitamice se mora ne glede na to, da je kot znanstvenik in politik na glasu trezno mislečega, razumnega in predvarnega moža, priznati, da je kot dolgoletni član razmejivne komisije na naši severni meji pač imel priliko se temeljito poučiti o dejanskih razmerah ob naši severni granici ter si ustvariti o tamkajšnjih razmerah stvarno in objektivno sodbu. Če je torej dr. Pitamice prišel po temeljitim prevdanku in po vsestranskem pretehtanju dejanskih razmer do zaključka, da je razdelitev Slovenije v dve oblasti v nacionalnem oziru usodna napaka, ki se lahko v bodočnosti težko maščuje na Štajerskem, mu lahko brez vsakega pridržka verjamemo. Vsem onim, ki so bili dolej gluhi in slepi za vsa naša svarila in ki so nam pri naši akciji celo podtikali egoistične strankarske namene, priporočamo, naj pazno prečitajo dr. Pitamiceva izvajanja in dokazovanja. Priprani smo, da jih bodo njegove stvarne argumentacije uverile, da je v našem narodnem življenjskem interesu, da tvori Slovenija samo eno upravno oblast. Da govore za to tudi gospodarski, državno-obrambni, predvsem pa finančni oziri, nam ni treba še posebej povdarjati. Iz tega sledi, da je bila politika, ki je stremila za tem, da se Slovenija razbije v dve oblasti, od vsega začetka zagrešena, ker so to politiko narekovali ne morda toliko strankarski, kakor osební in lokalno-patrijotiski oziri, ne pa, kakor bi bilo edino pravilno, splošno narodni in državni interesi.

Seaton Watson (Scotus Viator) v Ljubljani. Danes opolnoči prispe v Ljubljano z beogradskim brzovlakom gosp. Seaton Watson, znani angleški publicist in prijatelj jugoslovenskega naroda. Kakor čujemo, poseti razne naše javne delavce, da se na licu mesta pouči o naših domačih priklakah. Dobrodošli!

Potovanje kralja in kraljice v Pariz. Po poročilih iz Beograda odpotuje Njih. Velikanstvi kralj in kraljica v spremstvu romunske kraljice v Pariz. Stanovanjske sobe so pripravljene zanje na »Quai d'Orsay«. Kraljevska rodbina potuje v Pariz kot gost predsednika francoske republike Milleranda. Potovanje bi imelo biti že preje, ali je bilo radi vladne krize odgojeno.

Kraljica v Dubrovniku. Kakor smo že poročali, je dospela kraljica v Dubrovnik kjer so jo svečano sprejeli. Kraljica, ki je prišla v spremstvu generala Hadžića in dvornih dam, se je nastanila v kneževem dvoru, ki ga je dubrovnika občina preuredila v kraljevski dvor. V Dubrovniku je prišel ob tej priliki profesor zgodovine na beogradski univerzi Tihomir Petrovič, ki bo kraljici raztolmačil slavno zgodovino Dubrovnika. V petek je prispevala v mesto četa kraljeve garde, ki je bila svečano sprejeta. Mesto je v zastavah.

Ljubljanski župan in podžupan v Zagrebu. Zagrebški velesojem sta posetila tudi ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič in podžupan dr. Stanovnik. V ponedeljek sta si ogledala razne mestne naprave, na kar sta se vrnila v Ljubljano. Če sta se poklonila tudi »prezidentu« Radiću, tega hrvatski listi ne povedo, molči pa o tem tudi glasilo magistratne večine »Slovenec«.

Pravniški izlet. Zvesto starim tradicijam je sklenilo društvo »Pravnik« prirediti tudi letos pravniški izlet. Spoznamo se z zagrebškimi tovariši, med katerim vlada za to prav živo zanimanje, je izbralo za kraj letošnjega sestanka prijazno mestce Krško ob Savi. Izlet se vrši na dan 10. maja. Dopoldne (vlak iz Zidanega mosta dosepe v Krško okoli 9. ure) si bodo ogledali izletniški mesto, stari grad in Šrajbarski turn, popoldne pa se napotijo peš k Sv. Mohorju nad Rajhenburgom. Odhod proti domu ob 21. zvečer. Vabimo pravnike, da se udeležijo izleta v obilnem številu. Da moremo izposlovati znižano vožnjo, naj se izletniki prijavijo z dopisnico pri odboru najkasneje do 3. maja.

Srednješolci v Čehoslovaki. In iz Čehoslovakijske k nam. Pražka čehoslovakijsko-jugoslovenska liga je sklenila, da omogoči za počitnice večjemu številu jugoslovenskih dijakov bivanje v Čehoslovakijski, večjemu številu

čehoslovakijskih dijakov pa istočasno bivanje v Jugoslaviji. Jako dobra misel.

Don Blankini častni predsednik Narodne Obrane. Centralni odbor Narodne Obrane je imenoval dona Jurja Blankinija za častnega podpredsednika.

Smrt generala Pavla Boškoviča. Dne 23. aprila je umrl v visoki starosti umirovljeni general Pavle Boškovič, tast bivšega narodnega poslanika Milana Pribičevića.

Smrtina kosa. V Kanalu na Gorškem je dne 23. t. m. umrla ga. Ema Zega, roj. Ivančič iz ugledne narodne obitelji Ivančičeve. Pokojnica je zapustila tri sine in dve hčerki. Pogreb je bil danes 25. t. m. v Kanalu. Blag ji spomin! — V Semčju je umrl 22. t. m. g. Tomo Konjedič, posestnik in dolgoletni občinski tajnik, katerega bo ljudstvo občine Semč težko pogrešalo. Lahka mu zemlja!

Razstava dobermanov v Gradcu. Dne 22. aprila se je vršila v Gradcu Specialna razstava psov dobermanov. Iz Slovenije se je udeležilo tri razstave g. Ivan Grlic iz Ljubljane, Miha Čop in Stanko Arko z Rakeka s štirimi psi. Prvo darilo je dobil g. Bena g. Grlic, drugo za psič g. Nely, tudi g. Grlic, drugo darilo je dobil g. Miha Čop za psa »Vrag« in g. Stanko Arko je dobil pohvalno priznanje za psič »Helo«. Dva mladiča pri g. Grlicu so nakupili tudi za kraljevski dvor, ker je znano, da so psi zares čistokrvne pasme.

Kongres jugoslovenskih inženirjev v Splitu. Kongres meseca julija se vrši v Splitu kongres inženirjev in arhitektov iz vse Jugoslavije. Glavni namen kongresa je, da tehniški strokovnjaki iz vseh naših krajev spoznajo naše primorje od Bakra do Kotora in pregledajo vsa važnejša pristanišča. Ob tej priliki se vrši tudi več strokovniških predavanj. Kongresniški obiščejo Sušak, Bakar, Šibenik, Solin, Kaštel, Split, Trogir, Omis, Zadvarje, Dubrovnik in Kotor. Ob tej priliki izide tudi strokovna knjiga o Dalmaciji in Primorju.

Pravoslavni sprejmo gregorijanski koledar. Cerkevni kongres pravoslavni vladik, ki se je pravkar sestal v Atenah, pod predsedništvom atenskega mitropolita, je sklenil, da naj pravoslavna cerkev sprejme nov t. j. gregorijanski koledar. Obenem je zaključil, da naj ostanejo pravila pravoslavne cerkve glede cerkvenih praznikov zlasti glede velikonoči neizpremenjena. Kdaj bo pravoslavna cerkev uveljavila gregorijanski koledar, ni povedano. Vsekakor je to modernizacija, ako se smemo tako izraziti, pravoslavne cerkve, toplo pozdravljati. Za našo državo, kjer tvori pravoslavni in katoliški pretežno večino vsega prebivalstva je izenačenje koledarjev obeh cerkva velikega pomena.

Ruska gimnazija v Subotici. Mestna uprava v Subotici je odstopila ruskim beguncem neko mestno po vojaštvu nezasedeno kasarno, kjer otvora Rusi 8 razredno svojo gimnazijo.

Število neposkrbljenih otrok v Jugoslaviji. Glasom poslednje statistike se nahaja v Jugoslaviji približno 100.000 neposkrbljenih otrok. Od tega števila odpade na Hrvatsko, Slavonijo in Medjumurje 30.000. Večinoma so to vojne sirote ter od staršev zapuščenca deca.

Gradnja sanatorija v Brodu. Kakor poročajo iz Broda ob Savi začno tamkaj v kratkem z gradnje velenodernega sanatorija.

Pametna naredba. Spricho pokvarjenosti srednješolske omladine je bosanska pokrajinska uprava odredila, da se mora celokupno moško in žensko dijaštvo saraevskih srednjih šol opremiti s posebnim znakom, da ga bo na ta način mogoče strožje nadzirati. Tudi v Ljubljani bi ne škodila taka naredba.

Iz krogov upokojencev nam pišajo: Dandanes smo največji siromaki upokojenci, ker so naši prejemniki sramotno majhni. Da je naše življenje težko, je umljivo. A vkljub temu še živimo in v naših vrstah je še mnogo takih, ki so še prav krepki kljub svoji visoki starosti in kljub pomankanju. Tak je na primer g. Florijan Vidova, ki doseže 4. maja redko starost 87 let. Zelimo mu, da bi dočkal še ureditev in zboljšanje prejemkov drž. upokojencev.

Celjske novice. — »Hasanaginica« v mestnem gledališču. V torek zvečer so v našem mestnem gledališču gostovali člani ljubljanskega narodnega gledališča z gostom g. Markovičem iz Zagreba z Ogrizovčevno dramo »Hasanaginica«. Celjani so gledališče napolnili do zadnjega kotička. Pričakovanje, da bodo preživeli zopet lep večer umetnosti v Talijem hramu, se jim je v polni meri izpolnilo. Gostje so igrali izborno ter brez izjeme častno rešili svoje gotovo težavne vloge. Režijo je vodil g. Rogoz. Glavni vloga Hasanage je moštroski igral g. Marković. Hasanaginico gospa Rogozeva. Celjani so svojo hvalačnost do umetnikov pokazali s tem, da so »Hasanaginica« in »Hasanaginica« poklonili vence s trobojnic. — Mesni trg. Naše mesto je zadnje tedne z mesom silno slabo preskrbljeno. Primanjkuje posebno mesa boljših vrst. Dobi se samo govedina slabe kvalitete. Cene temu slabemu mesu pa se nepravsteno dvigujejo, da si ga slabše situirani sloji sploh več ne morejo kupovati. — Podružnica Slovenskega lovskega društva v Celju si je na svojem običnem zboru minulo nedeljo izvolila za predsednika zopet g. Confidentija, gostilničarja in posestnika v Zavodni.

Vratolomna produkcija na cerkvenem stolpu. Zagreb je imel v nedeljo dopoldne svojo senzacijo. Na stolp 100 m visoke katedrale je okoli 11. dopoldne nenadoma splezal neznan mož in se povzpels z neverjetno drznostjo na križ vrh stolpa. Tu je začel izvajati vratolomne eksperimente, da je tisočem spodaj stoječim gledalcem zastalala sapa. Stal je na eni nogi vrh križa, si mirno prižgal cigareto in pisal na kos papirja, kot bi sedel v kavarni. Pol ure je trajala njegova predstava, ki jo je izvajal »brat« Končica in splezal s stolpa.

In so ga detektivji prišli. Ker je pač kalih zagrebški mir. Njegov sprevid na policijo pa je bil pravi triumf, ker množice so mu ploskale. Senzacionalni akrobata je 21-letni kovinarski delavec Stjepan Kosin, rodom iz Čehoslovakijske. Na policiji je izjavil, da bi rad, predno pojde v vojake na Čehoslovakijsko, napravil med obema stolpoma še en eksperiment, da se pa kanoniki preveč jezijo...

Na smrt obsojeni ropar. Iz Sarajeva javljajo, da je bila včeraj izrečena sodbu, s katero se obsoja Sava Trapariš na smrt na vešalih, kjer je svoičasno oropal in umoril denarnega pismonoša Novakoviča.

Surovo maščevanje. Med posestnikom Josipom Ulčarijem iz Gozda pri Trebljah in njegovimi sosedi je vladalo že dalje časa napeto razmerje in sicer radi tega, ker je Ulčar sosedom prepovedal hoditi in voziti preko njegovega vrta. Sosedje so radi tega sklenili, da se maščujejo nad Ulčarijem. V soboto zvečer jih je pridrvela pijana šestorica nad nič hudega slutečega Ulčarja. Pobili so ga na tla in ga toliko časa tolkli, da je starček obležal nezavesten. Pri tem so mu tudi izbili oko oko. Težko poškodovanega so prepeljali v ljubljansko bolnico. Sosedje Plankar, Brčan, Kozlevčar, Ilvar, Ceglar in Brčan Josip so bili od orožnikov aretirani.

Internacionalni golf aretirani. V Subotici je bil aretirani trgovec Rafi E. Richter, ki je v Zagrebu ogoljufal trdiko bratov Baum za 56.165 dinarjev predstavljajoč se za tovarnarja iz Kranja. Richterja zasleduje tudi ljubljanska policija, ker je ogoljufal tukajšnji trdiko Magdič za 42.000 kron. Izročen je bil zagrebškemu sodišču.

Zrtev sarajevskega spopada. Pri spopadu frankovcev in nacionalistov ranjeni ravnatelj Jure Soča je v nedeljo za poškodbanj umrl.

Smrtina nesreča. Delavec Franc Fink iz Ljubljane je padel danes dopoldne z drvečega tovornega avtomobila. Priletel je tako nesrečno na glavo, da je za posledicami poškodb dopoldne v bolnici umrl.

Razne nesreče. Gregor Potočnik, delavec tobačne tovarne je obrezoval drevo, pri čemur se je vnela na kateri je slonel odlomila in je padel z drevesa. Dobil je težke poškodbe po hrbtu in na glavi. — Matevž Muha, delavec pri Francu Simeonu na Vrhniki si je pri delu težko poškodoval levo roko. — Oba poškodovanca sta bila prepeljana v ljubljansko bolnico.

Kino »Ideal« predvaja prihodnji četrtek, petek, soboto in nedeljo, t. j. 26. 27. 28 in 29. aprila t. l. filmsko novost »Kraljica mode Yvette«. Glavno vlogo igra tukajšnjiemu občinstvu zelo priljubljena filmska igralka Lya Mara. Film je zelo interesanten in bode pred vsem zanimal žensktvo, ker je pretežen del filmskega dela razkazovanje najmodernejših in najlepših toalet.

Zopet eksplozija. V vojaško-tehniškem zavodu v Kragujevcu je nastala v soboto na nepošasten način velika eksplozija. Škoda je velika, ker je bil uničen cel objekt.

Mlad pustolovec. Natakari Nikola Rajković je mlad pustolovec, ki je znal na razne načine priti do denarja. Natakari kavarne »Central« Milici Globočnikovi je izvalil 30 škatelj egiptovskih cigaret, vrednih 6000 K, pod pretezo, da jih bo prodajal v Kavarni Emoni. Povsod je govoril, da je natakari te kavarne, končno, ko se je več časa potepal po Ljubljani, je neznanu kam pobegnil. Opeharil je še več drugih ljudi. Globočnikovi je ukradel tudi 2.000 K vreden prstan. Nikola je iz Zidanega mosta pisal natakari, da ji »denar in prstan pošlje iz Madžarske«.

Srebrni denar v železniškem vozu. Dne 11. marca 1922 je našel neki železniški uradnik v vozu I. razreda vlaka južne železnice Zagreb-Ljubljana 8 kg težak ovitek srebrnega denarja, skupaj 1619 srebrnih kron. Ker se izgubljeni dosedaj ni javil, se bo ta najdeni denar v smislu § 392 sp. drž. zakona, ako se izgubljeni tudi na ta poziv do 15. maja 1923 ne javi, izročil najditelju.

Telesno zaprtje. Profesor Krafft - Ebing, veliki raziskovalec na toišču zdravljenja živcev, je grenčico »Franz« Josef« uporabljal z ugodnim uspehom; zaleten učinek nastopi že po nekoliko urah.

Dne 7. t. m. dopoldne se je izgubila od Aleksandrove ceste do Vodnikovega trga črna usnjata torbica z malo svoto denarja in 1 ključem. Pošten najditelj na izroči izgubljeno na policijskem ravnanstvu proti nagradi.

Kino Tivoli. — Danes zadnji dan! Te dni se predvaja zanimiva v življenje segajoča rodbinska tragedija »Krivica«. Poleg izborne uprizaritve in izredno dobrih igralskih moči, se ta film razlikuje od drugih tudi v tem, da ne prenapet, da ne razburja živce, marveč slika kakor moštroska roka romana realno življenje in maščevanje usode za razuzdano življenje in zločine, ki jih je zagrešil mlad grof. Pravična roka nadnaravne sile zadene njega in njegovega brata, ki je v ljubosumnosti zakrivil bratomor. Šele po dolgoletnih mukah v ječi se nesrečnež povrne k svoji rodbini.

Čevlje kupujte od domačih tovarov trdke Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko«, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana, Breg 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Izpred sodišča.

Proces dr. Šerko ca. inž. Kranjc. Danes ob 12. je bila kazenska razprava radi žaljenja časti na tožbo univ. prof. dr. A. Šerka proti inž. Ferdu Kranjcu pred ljub. okrajnim sodiščem. Predmet tožbi so žaljive besede, ki jih je inž. Kranjc izrekel v kavarni Zvezda povodom neke debate o Orjuni, češ, kaj bo ta paraličnik, ta spada na Studence. Ker ni prišlo do poravnave, je sodnik tožbo združil z drugo tiskovno tožbo, v kateri se ima inž. Kranjc zagovarjati kot odgovorni urednik »Orjuna« radi napada na dr. Šerka.

Sokolstvo.

MURNIKOV VEČER v proslavo tridesetletnice njegovega delovanja v našem društvu se vrši v soboto dne 28. t. m. ob 8. zvečer v veliki dvorani »Kazine«, na kar še enkrat opozarjamo in vabimo svoje članstvo ter Sokolstvo sploh. (Kroj civilni. Sokoli in Sokolice naj se pri vrodu legitimirajo s članskimi izkaznicami.) Zdravo! Sokolstvo društvo v Ljubljani.

Prednajački zbor Sokolskega društva v Šiški javlja izpremembo urnika, ki stoji v veljavno dne 30. aprila t. l. kakor sledi: ženska deca: sredo in soboto od 5.20—6.30; moška deca a) torek in petek od 5.30—6.45; moška deca b) sredo in soboto od 6.45—8; ženski naraščaj: ponedelj, in četrtek 6.—7.50; moški naraščaj: torek in petek od 7.—8.15; članice: ponedeljek in četrtek od 8.—9.15; člani: torek in petek od 8.30—10.15; prednajački zbor: sredo in soboto od 8.30 naprej. — Zdravo!

Sokol Ljubljana. Za četrtek, dne 26. aprila 1923. napovedano predavanje br. Vazroča — o čeških legijah v Rusiji se vrši ob 20. uri in ob 21. uri, kakor je bilo prvotno javljeno. — Predsednik prosvetnega odseka.

Sokol društvo v Zagorju ob Savi priredi v nedeljo 29. aprila točno ob 17. uri telovadno akademijo. Radi bogatega spreda vabimo vsa sosedna bratska društva in prijatelje Sokolstva k obilni udeležbi. Zdravo! Odbor.

Turistika in sport.

Celjani o svojem porazu v Ljubljani.

Celjska »Nova doba« prinaša daljšo oceno o tekmi S. K. Ilirija : S. K. Celje, ki se je vršila v nedeljo v Ljubljani in pravi med drugim tudi sledeče: »Igra je bila odprta. Celje skozi celo igro v lahki premoči, vendar pa vsled slabše tehnike v streljanju na goal ni moglo doseči rezultata, ki bi odgovarjal poteku igre. Sodnik Kramaršič ni bil nepristranski, žalibog pa ne zna soditi. Od treh diktiranih enajstmetrov je bila pravilna samo ena... Tudi na stranskega sodnika se ni oziral, ter je s tem zakrivil eden goal. Ko je kapitan Čander proti takemu sojenju protestiral, ga je izključil in Celje je nato igralo skoro celo drugo polovico z desetimi možmi. Tudi prispevek k ljubljanski sodniški kroniki.

DOMAČE TEKME.

Ilirija : Ilirija 5:0. Prijateljska tekma. Mašk nastopi z rezervno pojačeno z Grdenim, Plazzerianom, Lipovščakom in Sterkom.

Ilirija II. : Makabi 3:0. Predigra. Penkala : Zmaj 1:0. Pokalna tekma. Tipografija : Sava 1:0. Pokalna tekma. Gradjanski (Ostjok) : Gradjanski (Virovica) 0:0.

Beogradski S. K. : Vardar 3:0. Hazevo Jugoslavija : Zombola 10:3. Kolesarska sekcija Gradjanskega S. K. je priredila v nedeljo juniorsko kolesarsko dirko na progi Zagreb — Samobor — Zagreb. Dolžina proge 36 km. Prvi Banek 1:22:45, drugi Schlesinger 1:22:45.

Klubska dirka motociklistične sekcije Gradjanskega S. K. na progi Brezice — Bregane. Dolžina proge 5 km. Dosegli so Milan 3:04, Bauer 3:25, torej povprečno brzino 91 km, kar pomeni izvanredno ugoden čas.

Društvene vesti.

J. N. A. D. »Jadrana« ima v četrtek dne 26. aprila ob 20. zvečer 10. debatni večer. Predaval bo tov. Stojan Bajič, emnd. furis o temi: gospodarska in politična teorija socializma ter praksa. Udeležba za člano obvezna. Nečlani dobrodošli.

J. A. D. »Triglav« v Ljubljani sklicuje v soboto 28. aprila t. l. izredni občni zbor, ki se vrši ob 14. v univerzitetni zbornici. Dnevni red: 1.) Sprememba pravil; 2.) Služajnost. Ker je za prvo točko po poslovniku potrebna kvalificirana večina, je udeležba za vse člano strogo obvezna! — Odbor.

Tovariši Triglavci. V spomin smrti narodnih mučnikov Zrinskega in Frankopana, priredi Kulturnoznanstvena sekcija na III. rednem sestanku v četrtek 26. aprila na verandi pri »Tislerju« predavanje: Zorota Zrinskih in Frankopana. Referira tovariš fil. Baš Franojo.

Spevigrad »Sirota Anka« in pevski zbori malih Slovencev v Mostah. Prireditelj Splošnega ženskega društva, ki se je v najlepšem uspehu vršila dne 10. in 15. aprila v dramskem gledališču, se v celotnem obsegu ponovi v nedeljo, dne 29. t. m. ob treh popoldne v Sokolskem domu v Mostah. Ves aranžaj je prevzela agila podružnica Kola jugoslovenskih sester v Mostah. Da se omogoči dostop vsakomur, je vstopnina jako nizka.

Borzna poročila.

Zagreb, 25. aprila (Izvr.) Zaključek ob 13. Devize: Pariz 6.53, 6.60, Curih 17.75, 17.825, London 453, 454.50, Berlin 32, 33. Dunaj 0.1365, 0.1380, Praga 291, 293, Trst 481, 483, Newyork 97, 97.50, Budimpešta 1.85, 1.95, Varšava 19.50, 20.25, Bruselj 5.60, 5.70. Valute: dolar 95, 96, lira 476, 478.

Curih, 25. aprila (Izv.) Današnja predborza: Zagreb 5.60, Berlin 0.0182, Amsterdam 214.25, London 25.45, Pariz 37.10, Milan 27.22, Praga 16.375, Budimpešta 0.105, Varšava 0.0112, Dunaj 0.007725, avstr. žig. krone 0.007750, Sofija 4.—

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

PALMA

Kaučuk potpetnike in potplate

Meblovano sobo

posebnim vhom in električno razsvetljavo v sredini mesta ISČE GOSPOD (samec). Najemna postranska stvar. — Ponudbe pod »Slov. Narod« na upravo »Slov. Narod«.

Soba.

ZAMENJA SE velika meblirana SOBA s posebnim vhom in električno razsvetljavo v sredini mesta S PODOBNO. — Ponudbe na upravo lista pod »Najemna primerna/4302«.

Svinec se kupi

(event. tudi star). — Ponudbe na upravo lista pod »Slov. Narod«.

Trinadstropna hiša

v sredini mesta, pripravna za trgovino ali obrt. SE PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 4305

Prodaj hišo

z malim vrtom, oddaljeno pet minut od postaje, v Preski štev. 31 pri Medvodah (Gorenjsko). 4318

Meblovano sobo

ISČE URADNIK za sebe in sina s 1. majem. — Ponudbe pod »Ludvik/4325« na upravo »Slov. Narod«.

Meblovano sobo

(event. nemeblirano) ISČE GOSPOD. — Ponudbe na: Stari trg št. 19/II. 4301

Meblovano sobo

(event. nemeblirano) pri sodni rodbini ISČE PROFESOR (samec). — Ponudbe pod »Profesor/4304« na upravo lista.

130.000 kron posodim

za več let dotičnemu, ki bi mi dal nemeblirano stanovanje iz dveh sob, kuhinje in priskltn, najraje v novi hiši v Ljubljani. — Naslov pove uprava »Slov. Narod«. 4334

NAPRODAJ je po ugodni ceni

lepo posestvo

ob glavni cesti (sidana hiša, krita s cementno opeko, lep, zasajen vrt in vinograd). Vse pri hiši. — Naslov: Barbara PAAR, Gornji Lakenc 35, p. Mokronog. 4326

Kurjavo kot nagrado

dobi, kdor preskrbi ali odda novoporočencema brez otrok, ves dan zaposlenima, majhno stanovanje, bodisi v stari ali novi zgradbi. — Ponudbe pod M. N. 1922/4306 na upravo »Slov. Narod«.

Ekonom

z večletno prvovrstno prakso išče samostojno mesto za takojšen nastop. — Ponudbe je poslati do 1. maja pod »Energičen/4303« na upravo lista.

Dežnike popravlja

in IZDELJE NOVE, hitro, solidno in ceno ANTON PAVLIN, Stranjska pot 17, Trnovo. 4332

Meblovano sobo

za dobo dveh mesecev ISČE SAMEC ZA TAKOJ V MEŠTU ali na periferiji mesta: plača vsako ceno. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Dobra cena/4330«.

Išče se družabnik

ZA NOVO DOBIČKA-NOSNO INDUSTRIJSKO PODJETJE. — Ponudbe pod »Plodonosno/4252« na upravo »Slov. Narod«.

25.000.— Din posojila

ali več, ISČE DOBRO VPELJANO TRGOVSKO IN TOVARNIŠKO PODJETJE proti 20 % obrestim in intabulaciji. — Ponudbe pod »Nujno posojilo« na Anončni zavod Drago Beseljak in drug. Ljubljana. Sodna ulica 5. 4308

Enonadstropna hiša

z električno napeljavo, vodo, vodo, poslovnim lokalom in skladiščem v sredini Celovca. SE PRODA. — Proda se tudi 50 stavkov 4 50 Din avstrijskih plebičnih znamk. — Ponudbe pod »Celovec/4311« na upravo »Slov. Narod«.

Učenec se sprejme

TAKOJ V UČENJE ZA KLOBUČARSKO OBRT. Učna doba tri leta. Hrana in stanovanje v hiši. S štiriletno učno dobo dobi pa tudi obleko. FRANC ADAMLJE, klobučarski mojster v Trbovljah. 4317 Inteligentna gospodična, zelo spretna v modni stroki,

bi takoj prevzela mesto kot prva moč

v kakem modnem salonu ali kjerkoli. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Salon/4322«.

Enodružinska hiša

z lepim vrtom se proda t. koj v Rožni dolini 106 pri Marjaku. Stanovanje na razpolago. Ravnotam se proda kotel 65 l za prešiče.

Sprejem

NEKAJ GOSPODOV, oz. GOSPODIČEN NA DOBRO DOMAČO HRANO. Naslov pove uprava lista. 4307

PRODA SE

šest stavbnih parcel od 400 do 700 m² po 30 dinarjev kvadratni meter. — Naslov pove uprava lista. 4259

18letna deklica,

poštena in krepka, želi vstopiti v kako trgovsko hišo, kjer bi opravljala vse hišne posle in obenem ji bil dovoljen dostop tudi do trgovine; gre event. tudi brezplačno (po dogovoru). — Dopisi pod »Krepka/4314« na upravo »Slov. Narod«.

25 tisoč kron nagrade

DOBI, KDOR ODDA STANOVANJE v sredini mesta, obstoječe iz dveh sob in kuhinje do konca oktobra t. l. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Stanovanje oktober/4274«.

Gospodična

z letnim spricvalom in primerno izobrazbo, govori več jezikov, izurjena v šivanju ter je dovršila gospodinski tečaj. ŽELI MESTO k samostojni zaposlitvi ali gospodu; sprejme tudi kakšno drugo primerno službo čez dan. — Ponudbe pod »Dobra kuharica/4324« na upravo »Slov. Narod«.

Išče se kurjač

pri okrogli peči v opekarni 4331

zanesljiv, dobro izvešan, ki bi zamogel prevzeti tudi odgovornost za dobro in enakomerno žgano blago. Ponudbe s spricvali dosežanega službovanja so nasloviti na: Fran Kotnik, parna opekarna Verd, p. Vihnika.

Inserirajte v „Slov. Narodu“

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša nad vse ljubljena, nenadomestljiva mamica, hčerka, sestra, svakinja, teta, gospa

Ema Zega roj. Ivančič

dne 23. t. m. po dolgi in mučni bolezni, prevadena z vsemi svetotajstvi, mirno v Bogu zaspala. Pogreb drage pokojnice se vrši v sredo, dne 25. aprila ob 17. popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Kanal, dne 23. aprila 1923.

Emil, Vojko, Darko, sinovi. — Hela, Mara, hčerki. — Anton in Franciška Ivančič, starši. — Val bratje, sestre in ostali sorodniki.

Zahvala.

Za vse izraze sočutja povodom smrti našega nepozabnega očeta, starega očeta in tasta

Alojzija Sabotija

kakor tudi vsem, ki so ga spremili v tako obilnem številu na njegovi zadnji poti, izrekamo svojo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo pevskega zboru Narodne čitalnice za gniljive žalostinke in gg. častnikom V. žandarmerijske brigade iz Maribora, Ljubljane in Kranja za krasen venec in častno spremstvo.

V Kranju, meseca aprila 1923.

Žalujoči ostali.

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VIII. Emisija.

ZAGREB, meseca aprila 1923.

Povišanje glavnice od Din 37,500.000.— na Din 50,000.000.—

Poziv na subskripcijo

komadov 125.000 delnic, glasečih se na prinosca po Din 100.— v nominalni vrednosti v skupnem znesku Din 12,500.000.—

P. n.

Temeljem pooblastila občnega zbora z dne 8. aprila 1922 ter vsled splošne potrebe nadaljne prometne glavnice odločilo se je ravateljstvo Slavenske banke d. d. izvršiti zvišanje delniške glavnice ter emisijo novih delnic po sledečih pogojih:

1. Delniška glavnica Din 37,500.000.— povišuje se z izdajanjem novih komadov 125.000 delnic po Din 100.— nominalne, torej za Din 12,500.000.— na Din 50,000.000.—

2. Posestnikom starih delnic pripada pravica na 3 (tri) stare delnice optirati eno novo za ceno od Din 110.— tel quel.
3. Subskripcija začenja z dnem 20. aprila t. l. ter se zaključi dne 30. aprila t. l.
4. Nove delnice nosijo kupon za leto 1923. ter sodelujejo na dobičku od dne 1. januarja 1923.
5. Protivrednost podpisanih delnic je vplačljiva takoj, najkasneje do dne 30. aprila 1923.
6. Subskripcija, odnosno opcija se obavlja

v Zagrebu pri blagajni zavoda, pri podružnicah Slavenske banke d. d. v Beogradu, Bjelovaru, Brodu ob Savi, Celju, Dubrovniku, Gornji Radgoni, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Osijeku, Sarajevu, Somboru, na Sušaku, v Šabcu, Šibeniku, Velikovu, Vrhu,

v Splitu: pri Jugoslavenski banki d. d., v Ljubljani: pri Slovenski banki, v Wenu: pri Bankhaus Milan Robert Alexander, v Budimpešti: pri Balkanski banki d. d. ter pri vseh bančnih zvezah Slavenske banke d. d.

Delničarjem iz Amerike se bode rezerviralo na njih odpadajoče število novih delnic do prispetka njihovega naznanila, ako reflektirajo na izpisano opcijo novih delnic.

7. Posestniki starih delnic, kateri žele v smislu točke 2. optirati nove delnice, morajo predložiti pri zgoraj označenih mestih subskripcije: točno izpolnjeno in podpisano prijavnico z navedbo števil starih delnic (v kolikor niso pri zavodu v plogu), ali začasno potrdilo starih delnic. Delničarji bivše Jugoslavanske Union-banke zamorejo to opcijo izvesti na ta način, da se vzamejo v obzir njih še neizmenjene delnice, v smislu svoječasnega zaključka glede združenja s Slavensko banko d. d., t. j. na vsaki dve delnici Jugoslavanske Union-banke odpadejo tri delnice Slavenske banke d. d.

8. Ažijški dobiček, katerega se doseže pri izdajanju novih delnic, gre v korist rednega rezervnega zaklada, odbivši stroške emisije in pristojbine.

9. V svrhu provedbe te emisije je bil osnovan sindikat, kateri jamči za uspeh povišanja delniške glavnice.

Čebulček

NAM PREOSTAJA ter ga nudimo po znatno znižani ceni. Trgovina s semeni SEVER & KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 4072

Postrežkinja

SE SPREJME za popoldanske ure. — Poizve se dopoldne pri g. Levec, Pogačarjev trg 3. 4312

Blagajničarka

SE SPREJME s 1. majem. Gospodine z dobrimi spricavali in informacijami, pri starih stajajočih, naj se ponudijo pod štalo 4190 na upravo lista.

Lepo meblovano sobo IŠČE GOSPOD. — Na jemnina postranska stvar. — Ponudbe pod »J. N. 4293« na upravo »Slov. Naroda«.

Mlinarji!

Pristno in svežo švicarsko moko prvostopne znamke „Albert Wylder“, 24 in 32 cm široka volnena sila, pocinjeno železo tkanino, gnetilno mlinsko kameno za belo, zmesno in koruzno meljavo, gurto, pekarne, vijake itd. priporoča po najnižjih dnevnih cenah

specialne trgovine za mlinške potrebitine

Čudež & Brcur,

Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 35.

Zahtevajte cenike in ponudbo!

STEZNIKE

(moderce) po životni meri priporoča **Ana Mutter** Dunajska cesta 6-II poleg lekarne Piccoli.

Išče se ženska,

ki bi vzela tri mesece staro punčko v oskrbo (v bližini mesta ali na deželi). — Ponudbe s pogoji je poslati na: D. Božič, Ljubljana, Dunajska cesta št. 12. 4315

Zastopstvo

Standard Oil Comp. of Jugoslavia

Strojna olja vseh vrst

Cilindrična olja

Auto olja v puntah in sodih

Plinov olja v železnih sodih in cisternah

Tovarna mast v sodih od 50—200 kg

Kolomaz za žel. vozičke v sodih od 25—200 kg

Benzol v železnih sodih

Metzlerid à la Klingerit

Gum. mašilke vedno na zalogi.

A. Lampret,

Ljubljana

Erakov trg 10. Tel. 247.

elektro detaljne trgovine

se sprejme družabnik s kapitalom. Mogoče je sodelovanje. Gotova eksistenca. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod Elektro-stroka 4328.

La spodnjeavstrijska

terpentinska olja

prozornočista dobavlja po izredno ugodnih cenah točno **Hans Katzler**, Chemikaliengrosshandlung, Wien X. Schrankenberggasse 27.

Spretni stroke vaienti zastopniki se sprejmejo.

Žagar

(gaterist), za polnojermerik, popolnoma izvežban v žaganju in brušenju žag, se sprejme takoj proti ugodnim pogojem.

Strojne tovarne in livarne v Ljubljani.

Alojzij Lenček

strobni in galanterijski klepar **Ljubljana, So. Petra cesta 29**

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cene zmerne. 4010 Delo solidno.

Zdravo slavonsko seno

prešano u balama prodaje uz umjereni cieni, franko vagon,

Trgovačka banka d. d. u Novoj Gradiški.

Dne 26. aprila do 5. maja bomo na Dunaju (Wien VII, Hotel Möller, Belaristrasse) da pacijentom po naravi napravimo in vstavimo

umetne oči.

F. Ad. Müller-Söhne, Wiesbaden, zavod za umetne oči.

ličom

večje posojilo

proti visokim obresim in vključbi na prvo mesto hipoteke. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Sigurnost 4309“.

„Color“

najboljša, neškodljiva BARVA ZA LASE.

Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Razpošilja tudi po pošti. 2922

Modne cefirje

za srce v najnovejših vzorcih priporoča **A. & E. Skoberne** Ljubljana, Mestni trg 10.

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino.

Družba ILIRIJA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.

Telefon 220. 2243

Izprašan strojnik,

jugoslovanski državljani, izučeni strojni ključavničar in strugar, z elektr. strokovnim znanjem, prakso v ravnanju Dieselmotorjev, s strokovno izobrazbo, ZELI PREMENITI SLUŽBO.

Prevzame tudi vodstvo reparaturne delavnice (samostojno mesto zaželjeno). — Naslov pove uprava »Slov. Naroda« 4327

Elekrotehnično podjetje.

Izvršuje po zmernih cenah vse naprave za električno luč, pogon, telefone, električna zvonila, naprave strelovodov, popravila itd.

IVAN MIHELČIČ, Lepi pot št. 12, Ljubljana. 3792

Pozor!

Originalna NOVA PUCHOVA DVOKOLESA s torpedi in do bro pnevmatik po Din 1900. — Več najnovejših MOTORJEV, novih in rabljenih in različnih OTROŠKIH VOZIKOV SE POCENI PRODA.

»TRIBUNA«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 3916

Portlandcement

(dalmatinski) **lepenko, šamot**

dobavlja najceneje

F. Hočevar

Žirovnica-Mosto.

Dežni plašči

za dame in gospode

v cenah Din 500 do Din 1000

Specialna zaloga

DRAGO SCHWAB, Ljubljana

pod Narodno kavarano

POZOR!!

Dopisovanje poste restante pod šiframi ni več dovoljeno.

Lahko pa se to vrši potom inseratnega dela v „Slov. Narodu“.

UPRAVA

Albina Bogataj

izdelovalnica perila, Židovska ulica 1, II. nadst. izdeluje vsakovrstno perilo za dame in gospode po nizkih cenah, ter prevzema naročila oprem za neveste. Strojno vrtanje motivov in čipov. Sraje za gospode — po meri — 4329

Knjigovodja

v veletrgovino v mestu na Štajerskem se takoj sprejme. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod Stalno 4167.

BRESLAU (VRATISLAVA)**Trg za poljedelske stroje**

Tehniški semenj. Strobni semenj.

Razstava pisarniških strojev.

3.—5. maja 1923.

Vsa pojasnila glede poimnih listov, priporočanja, prenočišča t. i. d. daje **BRESLAUER MESSE-AMT.**

Šmarješke toplice

izborna zdravilišče proti revmatizmu, protinu, živčnim boleznim, 30-5° C — 12 km od Novega mesta.

Tik kopališča krasen gozd.

Popolnoma preurejeno.

Moderne sobe. Izvrstna kuhinja.

Najboljša kranjska in štajerska vina.

Torek popoldan zdravnik na razpolago.

Voz k pol enajstemu vlaku.

Cene izvanredno nizke.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

Ana Žičkar,

hotelirka in upraviteljica toplic v Šmarjeti pri Novem mestu (poprej v Mariboru).

Posestniki novih stavb

se vljudno opozarjajo na našo veliko izbiro nižje navedenih predmetov, kateri pridejo pri urejanju novih stanovanj v poštah in sicer:

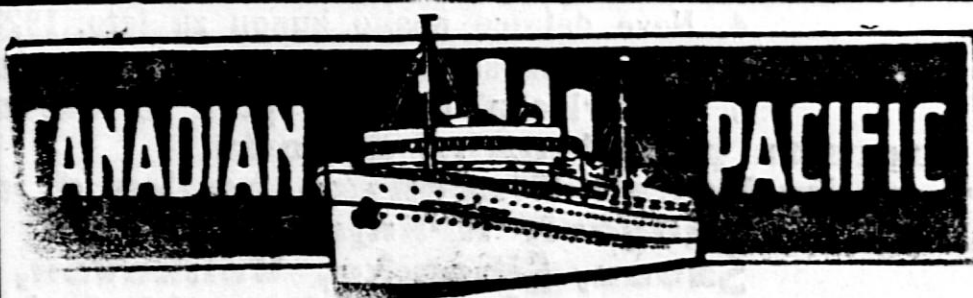
Velika izbira preprog vseh vrst iz volne, jute, kokosovega vlakna in linoleja in umetniško izdelanih zastorov na kose in metre. Mokeči in gobelini za prevleko olovan in divanov.

Platno za rolete in ograde. Različno posteljno perilo, kakor rjuhe brez slova, gradl za žimnice in blazine, pernice, flanelaste in volnene odeje, široke odeje iz kloba, kretona, volne in sofe.

Cene primerne!

Postrežba solidna!

A. & E. Skoberne, Ljubljana, Mestni trg 10.

Največje transportno podjetje sveta

EVROPA CANADA AMERIKA

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljše zveza preko HAMBURG Antwerpen i Cherbourga z glasovitim „EMPRESS“ parobrodov na dvojne ožake. Odhod vsake nedelje. Daljše informacije glede vozniš cen, odhoda, pomniškega vizuma, priloge, predplač useljevanja v Kanado in Zjedinjene države daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Jurišičeva ulica br. 30.

JOSIP ZIDAR, LJUBLJANA, Wilsonova (Dunajska) cesta 31.

Proda se trgovina

s papirjem in galanterijo v večjem mestu Slovenije. Stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod Ugodno 4260.

Zaklopni stoli,

klopi in mize.

Rožmanc & Komp.

LJUBLJANA, Mirje 4.

SRPSKA FABRIKA TEPIHA

„LAZAR DUNDJERSKI“ A. D.
Veliki Bečkerek (Banat).

Najmodernejšo urejeno domače podjetje za izdelovanje vsake vrste Furne, Velvet, Papestry, Boucle, Kidderminster, Derna, Holländer, Jute, Manila preprog in moketov, kakor tudi splošno znanih specialitet

ročno delanih
Smyrna preprog.

Zagrebski velesejm
Industrijska palača paviljon št. 53.

Vsa potrebna pojasnila

daje organ v paviljonu, ki sprejema tudi naročila.